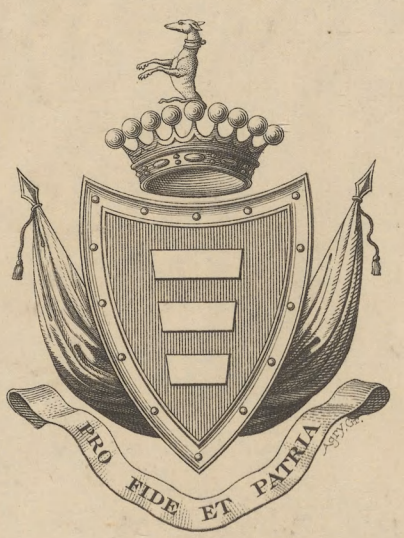
BIBLIOTEKA
Zakł. Nar. im. Ossolińskich
XVII 1,672

B-C-165

Ex Libris Com. Branicki
Sucha

Czyt

Po
wła
niepod
wym vy
práwde
ſpotwarz
nia ſwey niewinnośći miey
mieć vpewnia. To też ma
y naniewinnieyßego trwożyć.
obłudnieyßa byłá / lekce waż
nic iádowitßego niemáß co by
bárziey lżyło / ſromośćiło / y mázá
nawiść w ludźiách y naprzećiw niu
budzáło. Kámieniem vderzony,
S. ßuka lekárzá: lecż Potwarz ßko
rány záđáie. Jeſt ábowiem Potwa
đány raz / nievleczony. Ale temu
prawdá zábiec może / y rány te zleczy
wa zánieđbywána / rány im đáley ty
y boleſnieyßе ſtawáią ſie. Potwarce a
ią vdawáć y ßerzyć vmieią / nád wßelką ią
noßą / y mimo Bogá / ktory być temu dopuſ
wi kłámſtwá / y z wiekow Mężoboycy / ktor
Diabeł / to ieſt Potwarcá / nád niewinnośćią z
beſtwić ſie dopuſczáią. Dla czego z powinnośći c
ćia ſie o ſobie / każdy y naobłudniey / iákoſmy rzekł

…ści swey iest powinien aby w
…ść/ przyna mniey bácznych lu-
…ągby/ intentowánemu przez nie
…mogłá. Bywáć ábowiem to niegdy
…e po sobie máiący á milczący/ prze-
…owny y iáwnym fałszem wygráwa.
…zecz te/ iáko iáwnie fałszywa/ niechcąc
…y głosić/ mimo sie puścić byli vmyśli-
…czás Moskiewskiey Expediciey toż nas od
…obre niepámietnych ludzi fałszywie poty-
…czáne iák niebyte znikło. Wiedząc to do-
…erpieć potwarz/ iest rzecz zła/ ále czynić/ y
…y nie vmieć: wedlug Złotoustego S. Bo
…to vbogiego człowieká bogátym názwał/
…z tego/ chwałá tá do niego by namniey nie
… śmiech stroi: rownie y gdy omylnie po-
…n, co bywa/ do siebie te potwarz należeć rozu-
…mieią.

Ale iż sie iuż áż názbyt szeroko/ y nádder wysoko ná
…tek zacny narod náß Ruský to zle rozlało y wyniosło/
…zwłaszczá w Wilnie/ gdzie iuż z ſtárożytney Religiey/
…uśćia y obcowánia/ y hándlowánia/ y gadánia Przełożeni
Katuszni y Apoſtatscy z swych mieyſc y Kátheder zákáz-
zuią: á co trzećie ſłowko to nas Zdrayckámi Oyczyzny y
Szpiegámi Tureckiemi szkáluią/ y bezecnią: y iuż kil-
…unaſtu oczćiwych teyż ſtárożytney Religiey Mieszczan
Wileńskich/ ludźi nigdy niczym niepodeyzrzánych/
bez żadnego Delatora/ (gdyż kożda potwarz to troie
…ieć z potrzeby powinna/ Delatorem, Delatum, & Audi-
…em, to iest/ Potwarcę/ Spotwarzonego/ y Słuchá-
… bez żadney prawney obrony/ y bez żadnego do-
…u zá ſurowa/ nagła/ y nieſłychána inquiſitia, te-

…dnych

XVII-1672-III

dnych ná Katuſzu posądzono/ drugich pod Katuſz do okrutnego więzienia ćiemnego podziemnego wrzucono. Pánow Rády Katuſzney od Ławice ſuſpendowano/ á drugim y z Katuſzá schodźić nie kázano. Rzemieśnikom klucze od ich Przywileiow y ſkładanek po odbierano/ á ktorzy dawáć ich niechćieli/ ćiągnieniem ich ná kole wymeczono/ y z schadzek Cechowych iák Zdraycow wyłączono. Ze śie/ mowiemy/ ták iuż názbyt to złe wyniosło y rozſiatrzyło/ mimo śie milczeniem puśćić go nie zdáło śie nam: nie dla tego śie iemu/ iáko mowi Bázyliuſz W: mowa náſza ſprzećiwiáiąc/ ábyśmy śie nád Potwarcą mśćić chćieli/ ále żebyśmy kłamſtwu ná niewinne ludźie omylnie nárzuconemu ſzerzyć śie/ ile ná nas/ niedopuśćili: y tych/ ktorzy vdánemu temu kłamſtwu vwierzyli/ ábyśmy od zátrácenia duſznego odwiedli/ (Potwarcá ábowiem iednym y tymże zachodem/ trzech ákim oſobam ſzkodźi/ Spotwarzonych krzywdźi/ Schácżow oſzukawa/ Sumnienie ſwe obraża:) Wkrótce do wiádomośći doniesć káżdemu Páńſtw Krolá Jego Páná náſzego Mśćiwego obywátelowi zdáło śię to/ co śie niżey pokłáda. Epiſt. 65.

Zápomniawſzy ktoś boiáźni Bożey/ (Ktośćie zowiemy/ bo śie tái) ktora mowi/ Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum: Nie będźiesz kłádł potwarzy ná bliźniego twego/ áni go gwáłtownie vtyſkowáć będźieſz. Mimo dobre ſumnienie/ z ſámey lekkośći vmyſłu/ ná zámieſzánie wnetrznego Rzeczypoſpokoiu/ pod czás woienney Expedicicy z nieprzyiáćielem Chrześćiáńſkim/ Pogáninem Ceſárzem Tureckim/ do Krolá Jego M. Páná náſzego M. do ktorego powáżnych vſzu/ mowi Mędrzec/ nic fałſzywego donoſzono być niema/ około dniá ſiodmego Lutego w Roku teráźnieyſzym Lu. 1. Cu cap. 9. Zach. cap. 7. Prou: cap. 24

ßym 1621. [ták bowiem Je° Kr. M. zá opácżnym záoczným/w prywatnych liſtách ſwych do Vrzedow y do Oſob niektorych/ pod Data pomienionego Roku Mieſiącá y dniá piſáć raczy/ Doßło nas wiedzieć] donieść y vdáć niewſtydat ſie/ áni ſie obawiał iákoby Przewielebny Oćiec Pátryárchá Hieroſolymſky/ ktory w Páńſtwách Kr: Je° M. przez cáły niemal przeßły 1620. Rok był/ y zá wiádomośćią Je° Kr: M. wnich mießkał/ y wyiáchał/ miał być Impoſtorem ná ßpiegi do Páńſtw Je° Kr: M. od Ceſárzá Tureckiego wyßłánym/ á Borecky y Smotrzíſky/ przez tegoż Impoſtora Pátryárche Hieroſolymſkiego z Ceſarzem Tureckim zrozumiawßy ſie/ pod prętextem Religiey y Nabożeńſtwá/ bunty y roſtyrki miedzy ludzmi ßkodliwe czynili y rozßerzáli: Zá ktorym tákim do Krolá Je° M. opácżnym vdániem/ Je° Kr: M. z Zwierzchności y powinności ſwey Krolewſkiey w czás temu złemu zábiegáiąc/ iáko w ták nagłych zapatách dziać ſie zwykło/ chce mieć y roſkázuie/ áby Vrzędy do ktorych było od Krolá Je° M. piſano/ o tákich zdraycách/ buntownikách z rámienia Impoſtora Tureckiego wyſłánych wiedząc/ iáko Zdrayców łápáli y do vrzędow Grodzkich y Maydeburſkich/ Miaſt Páńſtw Je° Kr: M. odſyłáli. A to to ieſt opácżne vdánie/ omylna/ y fałßywa ná ludźi niewinnych potwarz.

Ná przećiw ktorey/ co ſie wßytkich trzech zá Impoſtory/ ßpiegi/ y zdraycy do Kr: Je° M. Páná nászego M. nieſprawiedliwie y nieſłußnie vdánych Oſob dotycże/ Czytelniku Mściwy y táſkawy/ do wiádomości twey krotce á prawdźiwie donoſimy: Iż Szláchtá/ Rycerſtwo/ Obywátele Korony Polſkiey y W: X: Litew: y Ruſkiego: Oboiego ſtanu Duchownego y Swieckiego/

Reli-

Religiey Starożytney Grąckiey pod Błogosławieństwem Naświętsze Oycá Pátryárchi Konstantynopolskie stále y nieodstępnie trwáiące/ wziąwszy wiádomość o przybyciu do Państw Je Kr: M. Męża nieiákie Duchownego/ imieniem THEOPHANA, ktory Pátryárchą Jerozolimskiem być głoszony był: Z ktorego głoszenia niesłychány tey w kráiách nászych sławy/ z Zawitánia ták dálekiego y známienitego/ á wszytkiemu Chrześciáństwu/ względem mieysc tych świętych/ ná ktorych śie zbáwienie nász stáło / ktorych on iest z łaski Bożey Strażnikiem/ y Przełożonym Chrześciáńskim: y w ktorego reku Zywotdáiący Jezu Chrystá Páná nászego y Bogá grob/ ná każdy Rok/ z vciechą wszytkiego Chrześciáństwá / á z podziwieniem Pogan támeyszych/ przez schodzący z niebá w każdą Wielką Sobotę ogień cudodźieiá á nam y z sámey w Wierze iednomyślności lubego y wdzięcznego gościá zádziwowáni/ chociażesmy onim/ iák o ták známienitey Swietey Apostolskiey stolicy/ tytułuiącym śie Pátryárszę nic złego w podeyrzeniu mieć nie mogli. Dla sámego iednák/ pod czás nieprzyiázni / y záciągu woiennego z Cesárzem Bisurmáńskim poroku/ postánowiliśmy v siebie sámych byli / niewidzieć śie znim/ ni pisáć do niego/ áżby śie o nim/ co by zacz był/ skąd wiedzieć dáło/ skąd o ludziách tákowych z Cudzych ziem/ do Państw Koronnych y Wiel: X: Lit. przybywáiących vznánie w Oyczyznie nászey wychodzić zwykło. Y ták śie dziáło: Począwszy niemal od Srzodopośćia w Roku przeszłym Tysiąc sześćsetnym dwudziestym; o ktorym czásie ten Mąż do Państw Je Kr: M. przybył/ áż niemal do Swietá zásnienia Pánny naświętszey/ wtymże Roku/ to przedśiewzięte postánowienie w swym zawárciu v nas zostawáło. Przed ktorym málo co czá-

sem Naprzod dwá listy były pisáne / o tym Pátryárchá Jerozolymskim ogłoßonym Mežu / od godney pámięci Jáśnie Wielmożne° Stánisłáwá Zołkiewskiego Kánclerzá y Hetmáná Koronnego / ieden do wßech w obec Obywátelow vkráinnych, Drugi do Woytá / Burmistrzow y Rádźiec miástá Kiiowskiego / w ktorych obudwu listách czyniąc wzmiánke o przybyćiu do Páństw Kr: Je° M. pomienionego Meżá tego / miánuie go być Pátriárchą Jerozolimskim / Człowiekiem wielkim / Gośćiem zacnym / vczćiwym / swobodnym / y bespieczney przeiázdu przez Páństwá Je° Kr: M. godnym. A w rychle potym pisáne były dwá listy od sámego Krolá Je° M. Páná náßego Miłośćiwego / ieden prywatny do sámego tego przerzeczone° Meżá / á drugi Vniwersalny do wßytkich Obywátelow Woiewodztwá Wołyńskiego y Vkráinnych: w ktorych obudwu listách / Krol Je° M. z powáżnym / y oboiey Osoby godnym poßánowániem / pomienionego Meżá tego Wielebnym w Chrystusie Oycem y pobożnie miłym / Pátriárchą Jerozolimskim / y wßytkiey Pálestyny miánować / ná záwitánie do dworu Máiestatu swe° (ieśliby śie to iemu zá słußną rzecz być zdáło) inuitować go / á wßytkim przerzeczonych Woiewodztw Dignitarom / Vrzednikom / Stárostam / y wßytkim w obec Obywátelom roskázywáć raczy / áby tego Meżá ták człowieká zacnego y niepodeyrzáne° / w przystoynym poßánowániu / bez żadnego náprzykrzenia śie / bespieczńie / przez Páństwá Je° Kr: M. przeprowádźili : pod tárczą to swoią po nich mieć chcąc. Przy ktorych Kr: Je° M. y Hetmáńskich listách / wyßły listy y inßych ludźi zacnych do tegoż Meżá powáżnie / z wielkim poßánowániem pisáne. Wielebnego w Bogu Je° M. Xiedzá Biskupá Luckiego / Podkánclerzego / ná ten czás

Zaprośić wyżednikow

Ránclerzá Koronnego Andrzeiá Lipskiego: Y od Xiążęcia Je° Mści Zbáráskiego Krzyßtophá / Káßtellana Krákowskiego: náon czás Komiußego Koronnego / Stárosty Krzemienieckiego.

Z tych tedy / mowiemy / wßytkich listow wziowßy my pewną wiádomość / że y Krol Je° M. y pomienieni Jch M: Pánowie Senatorowie / Mężá tego człowiekiem / miánuią być zacnym / vczćiwym / niepodeyzrzánym / wielkiego poßánowánia y czći godnym: á przytym záraz Wielebnym y Pobożnie milym Oycem w Chrystusie / y Przewielebnym z łáski Bożey Pátryárchą Jerozolimstim y wßytkiey Páleſtyny tituluią go: Pisánia nam do niego / iák do Patriárchi Jerozolimskiego / posylánia / y iázdy / iák do Mężá zacnego / z świętey ziemie Jerozolimskiey / od grobu Bożego / y Strażniká świętych mieyſc / do nas záwitátego / Náuczyćielá Práwosławnego / y Naświetßemu náßemu Pátryárśie Konstántynopolskiemu w Duchu Brátá / spot Páſterzá / y spot Pátriárchy / iák zotwártych nam do niego przez listy Je° Kr: M. y Jch M. P P. Senatorow drzwi przyczyne wzielismy. Do ktore° z przyczyny tey / wiele z nás sámi Osobámi swemi bespiecznie ziáchawßy: wiele przez listy y postánce swoie iego iák zacne° y vczćiwe° Mężá / y Pátryárche Jerozolimskie° náwiedziwßy / gdysmy przytomni z listow iego swiádecznych obaczyli / á odległi wiádomość pewną wzieli / że iákim był od wielu głoßony / y iákim od K. Je° M. y Jch M. P P. Senátorow był titułowány / tákim sie náydował / y prawdziwym Pátryárchą Jerozolimskim był: zá tákie° my y vználiśmy go: y iák náßey wiáry Páſterzowi Błogoſławione° Jákubá Brátá Páńskiego według ciáłá / pierwße° od śánego Chrystá Páná ná Epiſkopſtwo Jerozolimskie poświęconego

Chryſ. Hom: 38. in Epiſt. 1. ad Cor.

Archiereá Succeſſorowi/ pokłon náß Duchowny oddáliſmy: y o Oycowſkie ieg° y Páſterſkie Błogoſłowieńſtwo proſiliſmy iego: ktore zdánney iemu od Duchá S. władzy/ y z wláney nániego od żywotdáiącego Grobu Páná Chryſtuſowe° łáſki/ przez mnogie iego do wielu z nas Oſob/ Brátſtw/ y Miaſt piſáne Błogoſłáwione liſty odzierżeliſmy.

Aże tegdyż záraz y otym pewną wiádomość wzieliſmy/ że y liſt od Naświetßе° Oycá TIMOTHEA Pátriárchi náßego Konſtántinopolſkiego powáżny/ z podpiſem przy rece iego ſáme° kilkunaſtu Metropolitow/ był iemu dány/ názupełny dozor y ſporządzenie w iego Dyœceſiach wßelkich ſpraw y niedoſtátkow Duchownych/ w ktorychkolwiek by ſie iemu tym przeiázdem być zdárzyło: y iż przy tym ták wyſokiego doſtoieńſtwá zacnym Pátryárſie był/ od tegoż Oycá náßego Pátryárchi Konſtántynopolſkiego Legat álbo Exarcha/ maż wielkich enot y doſtoieńſtwá Arſenius wielki Archimándrytá Wielkiey Cerkwie: Zá łáſką y nátchnieniem przeświętego á ożywiáiącego Duchá/ v niego/ iák Boſkim zezwoleniem w czás pogodny do kráiu náßych záwirálego/ ſtárác ſie zezwoliliſmy oto/ náczym nam Duchownym w świętey Cerkwi náßey Roſsyſkiey ſchodźiło: y co on nam Canonicè, zá zezwaláiącym náto przez liſt ſwoy/ y przez Exarchę/ y przytomnym Oycá Pátryárchi Konſtántynopolſtiego Duchem dáć mogł/ máiąc iuż záßłá náto Krolá Jeº Mi. Páná náßego M. obietnice w Roku 1607. ná Seymie wálnym vczyniona/ á nátym bliſko przeßłym rownie wálnym Seymie Reaſsumowána/ ſtwierdzona/ y do Konſtitucij ná obudwu tych Seymách włożona/ że nam według praw y wolności náßych Metropolitá y Władyki/ pod poſtuſzeńſtwem duchownym nam zwy-

ktym

tym Pátryárßym mieć pozwolić/ y wßytkie dobrá ná te Dostoieństwá przynależące/ im przywrocić Miłośći wie przyobiecáć raczył. A widząc że to nam Pan Bog sam swym Boskim przemysłem w dom bez żadnych náßych zábiegow/ nákładow / y trudnośći postáć raczył/ czegobysmy zá gránicą z trudnośćią nábywáć mieli: To iest/ o podniesienie vpádłey przez Metropolitá y niektore Episkopy/ od zwyklego im świetey Konstántinopolskiey Stolice posłußeństwá Odstępniki: Od ktorey y porodzeni w Duchu / y wychowáni/ y wßelkim Dußewnym dobrem przyozdobieni byli: O podniesienie/ mowiemy/vpádłey w świetey Cerkwi náßey Rossiyskiey Hierárchiy stáráć sie zezwolilismy. Iżeby nam Metropolitá według Praw/ Swobod/ y Przywileiow nam y przodkom náßym od Swietey pamieći Krolow Polskich Przodkow Je° Kr: M. nádánych/ Przysiegą y nowemi Przywileiami od Krolá Je° M. Páná nam szczęśliwie pánuiącego stwierdzonych: Rownie y według wiecznych praw Cerkiewnych / władzą Duchá S. ktoremu ták sie stáć podobáło/ przed wielu lát ná Swietych powßechnych Synodách námowionych / y do wiecznego nie porußnego záchowánia wßytkiemu po wßem świecie Práwosławne^y Chrześćiáństw^y wßytkiey/mowiemy/St Rátholickiey Apostolskiey Cerkwi podánych/ y wyłączeniem od Cerkwie y przeklęctwem ná Praw tych przestępcy y Gwałtowniki obwárowánych. Aby mowiemy nam/ według tych Praw powáżności / Metropolite y Episkopy ná mieysce odpádłych od S. Cerkwie náßey Rossiyskiey chirotonizował y poświęcił / pomienioną Krolá Je° M. Páná náßego M. obietnicą vbespieczeni/ prośić go otoż śiebie sámych postánowiliśmy/ z tym iednák sprawy sporządzeniem y obwárowániem / iż ile

do Inuestitury Duchowney/ ktora / iáko Práwá duchowne oney vczą/ z práwá Boskiego Episkopá stánowi/ te/ ná známienite/ wysokie y świete Metropolitańskie y Episkopskie przełożeństwá/ y prośby náßey do Nayświetßego Oycá Pátryárchi Jerozolimskiego doniesienie/ tym zacnym obojego Stanu/ Duchownym y Świetskim wßeláákiego dostoieństwá y powołánia Mężom w zupełney władzy/ wßytkich nas imieniem/ y duchem náßym zniemi przytomnym zlecilißmy/ dáli / y zostáwili/ ktorzyby sie pod ten czás przy Oycu Pátryárßе Jerozolimskim náydowáli: ktorych ná ten czas wielu być rozumielißmy z dwu przyczyn: cześcia/ z occasij bytności tám ná ten czás tego S. Męża: cześcia zás z occasij pod ten sámy czás przypádley známienitey vroczystości Záśnienia przenayświetßey Pánny/ przeblogoßtáwioney Mátki Bożey: ná ktorey vroczysty Obchod wiele Wiáry y nabożeństwá náßego oboie° Stánu duchowne° y świetskiego ludzi/ z stárodawne° pobożne° zwyczáiu Monásterz Pieczerski w Kiiowie/ y Cerkiew wnim Pánny naświetßey Záśnienia ex voto náwiedzáć zwykli. Jle zás do Inuestitury świetskiey/ktora/ iáko też Duchowne práwá vczą/ z práwá Ludzkiego Episkopá podáie / broni / y karmi: te wßytkich Osob do podniesienia tey Swiątnice należących wzgledem/ to iest/ wgzledem Electorow, Electow, y Duchownego Inuestitora, cáłą/ zupełną / namniey niwczym nienáruszoną we władzy Krolá Je° M. Páná náßego M. iáko Podawcy y Obrońcy własnego zostáwiliśmy: chcąc wßyscy/ iák powßytkie przeßłe/ od lat dwudziestu ßeściu / ták y ná tym bliśko preßtym Seymie Je° Kr: M. prośić/ áby nas przy Práwich / Swobodách y Przywileiách náßych / nam od Je° Kr: M. sámego / y od Przodkow Je° Kr: M. nádánych / y przy-

Znabożeństwa

wybiraiący

wybranych

śiego stwierdzonych záchowawszy/ Miłośćiwą obietnicę swoie Pánską ná wszytkich Seymách czyniona/ á w Roku tysiąc sześćsetnym siodmym przyrzeczoną/ wárowaną/ y ogłoszoną, y w Roku przeszłym 1620. Reassumowáną/ odnowioną y stwierdzoną, w tych náponienione Dostoieństwá poświeconych Osobách ziścić/ y wykonáć Miłośćiwie raczył: aby zá tym Miłośćiwym Krolá Jeº M. w vczynioney nam obietnicy z Narodem nászym obeśćiem śie/ wszytkie wnetrzne/ ile do Religiey nászey Ruskiey/ nieprzyiazni y niepokoie/ nieśnaski y ciężary prawne vstąpiły/ Seymy zátrudniáne bywáć przestáły/ y sam Krol Jeº M. Pan nász Miłośćiwy w spráwie tey molestowan dáley niebył.

odnowiona

Te tedy náprzeciw tey Potwarzy obmowe przełożywszy/ ábysmy to co śie powiedziało istotnie káżdemu wiedzieć chcącemu/ á osobliwie komu by wiedzieć otym należało pokazáli/ listy Krolá Jeº M. y Jch M. PP. Senátorow do tego świeteº Mężá/ Oycá THEOPHANA Pátryárchi Jerozolimskiego pisáne słowo wsłowo przekłádamy: á przy nich y listy Jch M: PP. Senatorow. Pokládamy przytym list przenawielebnieyszego Pátryárchi TIMOTHEA Konstántinopolskiego/ z ktorego śie wyráźnie wiedzieć dáie/ iż ten świety Pátryárchá Jerozolimsky/ prawdziwy iest Pátryárchá/ á niezmyślony: y że temu świetemu Pátryárśe Jerozolimskiemu od Oycá Pátryárchi nászego Konstántynopolskieº/ ná vżywánie zupełney Iurisdictiey w spráwách Duchownych/ po wszytkich Diœcesiách stolicy Konstantinopolskiey podległych władza iest pozwolona. Ná koniec/ pokládamy y Obmowe Bogiem vmiłowánego Oycá Melecyuśá Archiepiskopá Potockiego &c. Archimándrytá nászego Wileńskiego vczyniona do Jeº M:

władzy

Kr: Oginſkiego Podkomorzego Trockiego/ zá occaſią liſtow od Kr: Je° M. y Je° M. P. Kánclerzá W: X: Lit. do niego piſánych. Zeżego wßytkiego tácno káżdy zdrowego rozſądku człowiek obaczyć może/ iák ſprawiedliwie ći pomienieni/ zacni/ vczćiwi/ y niczym niepodeyzrzáni Mężowie zá ßpiegi y zdrayce Tureckie do Krolá Je° M. vdáni/ ná vczćiwym ſwoim zmáze ponoßą.

Aże pierwey (iákom wyßey pomienił) były do tego świętego Męża Pátryárchi Jerozolimſkiego piſáne liſty od godney pámięći Je° M. Páná Kánclerzá y Hetmáná Koronnego/ Stániſłáwá Zołkiewſkiego/ niż od Krolá Je° M: te naprzod pokładamy.

KOPIA LISTV GODNEY PAMIECI

Iáſnie Wielmożnego P. Stánisłáwá Zołkiewskie°
Kánclerzá y Hetmaná W: Koronne°, do PP.
Mieſzczán Kiiowskich piſánego.

Sławetny Pánie Woyćie/
y Pánowie Rayccy Kiiowſcy.

Wiſałem do Je° Kr: Mści. Páná náßego Mściwe°/ oczem dałem wam przed tym znáć/ oznáymuiąc o przyiezdźie S. Pátryárchi Jerozolymſkie° do Kiiowá: dobrześćie vczynili/ żeście ták wielkiego człowieká/ y zacnego Gośćiá z przyſtoyną vczćiwośćią przyieli. A to Je° Kr: M. dla tym przeſpieczniey ßego przeiázdu Jego/ y áby był ná káżdym mieyſcu tym wiecey ßá-

nowány

nowány w drodze/ posyłáć raczy P: Paczá-
nowskiego Komorniká swego/ iżby go ná Ká-
mieniec do Chocimia przeprowádził/ y Wm:
możećie kogo kolwiek swego posłáć coby przy
nim iáchał do gránicy Wołoskiey. Zálecam
sie zátym łáskawey dawney przyiáźni Wm:
z Zołkwie dniá 5. Maiá. Roku 1620.

Wm. wszego gobrá życźliwy Przyia:

STANISŁAW Zołkiewsky,
Cánclerz y Hetman Koronny.

Kopia Listu tegoż Jeº M. Páná Hetmáná Otwártego/ do Jch M. PP. Obywátelow Vkráinnych Wołyńskich y Podolskich pisánego.

Stánisław Zołkiewski Kánclerz y Hetman W: Koronny: Barski, Iaworowski, Kamieniecki, &c. Stárostá.

DZnáymuie komu wiedźieć należy / iż Jeº Kr: M. posyłáć raczy P. Paczánowskiego Komorniká swego / dla przeprowádzenia Pátryárchi Jerozolymskiego / że by go do Kámieńcá álbo gdźiekolwiek przeprowádźił: Przeto wiedząc otym/ kedykolwiek by Pátryárche tego prześćignął / żebyśćie Wm. pomocnemi byli do

wczesne⁹ przeprowádzenia onego/ y iáko vczćiwego y zacnego człowieká/ w poßánowániu przystoynym wßędźie mieli/ gdyż niemáło nátym Rzeczyp: pod tym zwłaßczá czásem/ kiedy ktorey Woyne przeciw Páństwam Rzeczyp: obracáią/ należy/ áby Pátryárchá ten Zacny człowiek swobodny/ y przespieczny przez Páństwá Rzeczyp. miał przeiazd. Datá w Zołkwie. dniá 5. Maiá. Roku. 1620.

Stánisław Zołkiewski Ránclerz
y Hetman Koronny.

Kopia Listu Krolá Jeº M. do Swietego Oycá Pátryárchi Jerozolimskiego/ pisánego.

SIGISMVNDVS III. DEI GRATIA, REX POLONIÆ, MAGNVS Dux Litvaniæ, Ruſsiæ, Pruſsiæ, Mazouiæ, Samogitiæ, Liuoniæ. Necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumq; hæreditarius REX.

VEnerabilis in CHRISTO Pater deuotè nobis dilecte, poſtquam nuncium de aduentu Reu: veſtræ in Regni noſtri ditiones accepimus, non alio propoſito Reu: veſtram huc aduenisſe exiſtimauimus, niſi vt pacatè tranquillèq; ea quæ erant ipſius propoſiti peragere⁹. Etſi verò diuerſæ di-

uerſorum

uersorum voces de eo aduentu Reu: V: ad nos perferrentur, ea tamen tanti momenti apud nos non fuêre, vt aliquã de Reu: V. vestra suspicionem siniſtram apud nos possent parere, potiusq; expectandum tam diu censuimus, donec certius aliquid de instituto Reu: V. cognoſceremus. Quod cum nunc ex literis Reu: V: Nobis, vti arbitrabamur, haud obſcurè pateat, non egrè patimur Reu: V. in ditionibus noſtris huc vſq; commoratam esse. Existimamq; autem omnia Reu: V. acta, quod ipsius quoq; profeſsio requirere videtur, nihil aliud nisi pacem, tranquillitatemq; spectare. Quamobrẽ ea omnia quæ à nobis Reu: V. petit, benignè illi concedimus, Cubicularioq; noſtro per literas mandamus, vt Reu: V. per ea loca, quo iter suum susceptura est, securitatis causa deducat. Quanquam non absre factura Reu: V. videretur, si in aulam quoq; noſtram deflecteret, suiq; nobis copiam faceret: sed num id rationes ipsius permittant, secum ipsa accuratiùs considerabit. Quod reliquum est, benè feliciterq; valeat Reu: V. Data Varsauiæ, die I. Mensis Auguſti, Anno Dñi MDCXX. Regnorum noſtrorum Poloniæ XXXIII. Sueciæ XXVII. anno.

SIGISMVNDVS REX.

BIBL. ZN. IM. OSSOLIŃSKICH 7

Inscriptio:

Venerabili in CHRISTO Patri THEOPHANO, Hieroſolymitano totiusq; Palęstinæ Patriarchæ, deuotè nobis dilecto.

Ktory ná ięzyk Polſki przełożony/ ták ſie w ſobie ma.

Zygmunt III. z Łáski Bożey Krol Polski / Wielkie Xiąże Litewskie/ Ruskie/ Pruskie/ Mázowieckie/ Liflántskiey: Szwedzski/ Gottski/ Wándalski dziedzicżny Krol. &c.

WJelebny w Chrystusie Oycże / Pobożnie Nam miły: Gdysmy wzięli wiádomość o przybyćiu Wiel: Wáßey do Państw Krolewstwá náße / nie inßym przedsiewzięćiem przybyłą owdzie Wiel: Wáße rozumielismy / tylko áby skromnie y spokoynie to co było Jey przedsiewzięćia odprawowálá. Aczkolwiek roznych rozne głosy otym Wiel: Wáßey przybyćiu do Nas donoßone były: te iednák wagi tákiey v nas niebyły / áby iákie o Wiel: Wáßey podeyzrzenie przećiwne v Nas mogły vrodzić / ále rácżey ták długo czekáć postánowilismy / ázbysmy co pewnieyßego o przedsiewzięćiu Wiel: Wáßey poználi. Coż iuż z listu Wiel: Wáßey / iákosmy y mniemáli / iáwno wiedzieć sie dáie: tágodnie to znosimy / że Wiel: Wáßá pod ten czás w Páństwách Náßych mießkálá. A rozumiemy że wßytkie Wiel: Wáßey spráwy / co też y sáme iey powołánie wyćiągáć zda sie / do niczego sie inßego / tylko do spokoyności y po-

koiu

koiu ściągáią. Dla czego wßytko to / oco Nas Wiel: Wáßá prosi / łáskáwie iey pozwa-lamy / y Komornikowi náßemu przez List roskázuiemy / áby Wiel: Wáße przez te mieyscá / ktoremi oná droge záwżiąc ma / dla beſpieczeń-ſtwá prowádźił. Aczkolwiek nie od rzeczy Wiel: Wáßá vczynić zdałáby ſie / ieſliby też do dworu náßego ſtapiłá / y nas przytomno-ścią ſwą náwiedźiłá. Ale ieſli ſie to Wiel: Wáßey vczynić bedźie zdáło / Sámá to pilniey niech vwáży. Zátym dobrze y ßcześliwie niech ſie ma Wiel: Wáßá. Dan z Wárßáwy dniá 1. Mieśiącá Auguſtá / Roku 1620. Kroleſtw náßych Polſkiego 33. Szwedzkiego 27.

SIGISMVNDVS REX.

Nadpis Liſtu rego.

Wielebnemu w Chryſtuśie Oycu THEOPHANOWI Jerozolimſkiemu / y wßytkiey Paleſtyny Patryárße / pobożnie Nam milemu. &c.

Kopia Liſtu drugie° K: Ie° M. piſánego do P. Paczánowskiego Komornika K. Ie° M. dla przeprowadzenia S. Oycá Patryárchi zesłánego.

Zygmunt III. z Bożey łáski Krol Polski Wielkie Xiąże Litewskie / Ruskie / Pruskie / Mázowieckie / Zmudskie / Inflántskie: y Szwedzski / Gottski / Wándalski dziedziczny Krol / &c.

WOsyłamy do rąk Wierności twey otwárty Vniversał ábo paßport / dla tym bespiecznieyßego przeprowádzenia Pátriárchi tego Jerozolimskiego / ktoregośmy Wier: twey z Kijowa do Kámieńcá / á ztámtąd dáley gdźie bedźie potrzebá przeprowádźić roskazáli. Przeto pilnie nápominamy Wier: twoie / ábyś Wier: Twoiá pomienionego Pátriárche Jerozolimskiego / nie mießkále z Kijowá do Kámieńcá prowádźił / potrafiáiąc w to pilnie / iákoby żadney przykrości przy Wier: Twey w drodze nie odnioſł / y owßem wßędźie przyſtoyne poßánowánie iáko człowiek zacny miał. Co vczyniß Wier: Twoiá dogadzáiąc woli náßey. Dan w Wárßáwie dniá xxvi. Lipcá / Roku Páńskiego M. DC. XX. Pánowániá náßego Polskiego 33. Szwedzkiego 27. Roku.

SIGISMVNDVS REX.

Kopia

Kopia Listu trzećiego álbo Vniersał otwárty Krolá Je° M. do Obywátelow Vkráinnych y Wołyńskich pisánego.

ZYGMVNT III. zBOŻEY ŁASKI KROL Polski, Wielkie Xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie y Szwedski, Gottski, Wándalski dźiedzicżny Krol.

WSzem wobec y káżde[y] z osobná komu to wiedźieć należy / á miánowicie Dignitárzom / Stárostom / Vrzednikom / y wszystkim Woiewodstw Wołyńskich y Vkráinnych obywátelom. Oznaymuiemy iż posyłamy Szlachetnego Scześnego Paczanowskiego Komorniká nászego / áby Pátriárche Jerozolimskiego y Pálestinskiego Wielebnego Theophaná z Kiiowá do Kámieńcá / áz támtad gdźie bedźie potrzebá / dáley zaprowádźił: dla czego nápominámy pilnie vprzey: y wier: wáśe / żebyście pomienionemu Komornikowi nászemu / dla przestszego y sposobnego przeprowádzenia pomienionego Wiel: Pátriárchi pomocnemi byli. Sámego záś iák czleká zacnego w poszánowániu przysłoynym mieli / y żádney mu przykrości w drodze czynić nie dopuścili. Należy bowiem ná tym śiłá

Rzeczypospolitą z właszczą pod ten czas niebespieczeństw od Pogáństwá nástępuiących/ áby ten Pátryárchá człowiek zacny przez Páństwá náße był przeprowádzony. Co vczynią Yprzey: y Wier: Wáße dla łáski náßey y z powinności swey. Dan w Wárßáwie dniá trzydźiestego Miesiącá Lipcá/ Roku Páńskiego 1620. Pánowánia náßego Polskiego 33. Szwedzkiego 27. Roku.

SIGISMVNDVS REX.

Petrus Gembicki Secret:

Kopia listu przewielebnego Je° M. Xiędzá Biskupá Luckiego/ podkánclerzego Koronnego do S. Oycá Pátryárchi pisánego.

Przewielebny w Bogu Oyczże
Pátriárcho Ierozolimski.

Vziáwßy wiádomość z pisánia do mnie dánego/ o bytności Wielebności Wáßey w Páństwách Je° K. M. cieße sie z tego/życząc áby to było ku dobremu wßystkiego Chrześciáństwá. Czerncow ktoryches Wielebność Wáßá do Krolá Je° M. wyprawił/ y Miłośćiwy przy-

stęp / y predką v Je° K. M. ziednaten odpráwe / iáko to Wielebność Wáßá z nichże sámych wyrozumieß. A iż w tey mierze Komornikowi Je° Kr. M. P. Paczánowskiemu dáná iest dostáteczna od Je° K. M. informátia / dla tego náten czás ná one reflexiac sie / Zálecám sie Modlitwom Wielebności Wáßey y chęciom przyiaćielskim / Páná Bogá przy tym proßąc / áby on sam táfką y Błogosławieństwem swym wspierał pias intentiones Wieleb: Wáßey / y dobrym zdrowiem posilał / z Wárßáwy / dniá 1. Auguſtá. 1620.

Pobożne Za...

Wielebności Wáßey Przyiaćiel życzliwy.

ANDREAS Lipski Epiſc: Luceorienſ: vicecancellarius Regni, &c.

Napis tego Listu táki.

Przewielebnieyßemu w Bogu / Oycu Theophanowi Pátryárße Jerozolimskiemu y wßytkiey Páleſtyny należy.

Kopia

Kopia listu pisánego do S. Oyca Pátryárchy Jerozolimskiego od X: Je° M. Zbáráskiego ná ten czás Kástellana Krákowskie°/ Stároste Krzemienieckiego/ y Sokalskiego/ &c.

Illustrissime & Reuerendissime Domine.

TO cos mi Wm: moy Mściwy Pan w liście swym roskazáć ráczył / przez postánniki swoie/ vczynikem rad. Jesli od Je° Kr: M. dozwolenie wezmą ná odiazd Wm. á przysłą kogo do mnie / dam do Orzednikow swoich list áby Wm. dobrowolnie wszędy przepuścili / y poszánowánie wszelákie vczynili. Oddáie przy tym moie postugi łásce Wm. mego Mściwego Páná/ Dan w Końskiey Woley/ &c. 22. Julij.

Wm. Me° M. páná

Życzliwy Przyiaćiel.

Krzyßtof Zbáráski/ Koniußy.

Napis tego Listu táki.

Illustrissimo & Reuerendissimo, Dño THEOPHANO DEI Gratia Patriarchæ Hierosolymitano, Dño & amico obseruantissimo.

Obmowá

Obmowá ktorą vczynił Wielebny w Bogu Oćiec MELETIVS Archiepiskop Polocky/ ić. do Jeº M. P. Podkomorzego Trockiego/ ná list Krolá Jeº Mśći.

JA cále wiernym / y namniey ni wtym wczym ieſtem trádukowány / ni w inßym czym y namnieyßym niepodeyzrzánym być poddánym Jeº Kr. Mśći przed Bogiem oświadczywßy ſie/ powiádam/ że gdzieby nas liſt Krolá Jeº Mśći doſć poczeſnie do tego mezá / według doſtoieńſtwá ktorym ſie on tytułował / piſány był nie záßedł / widzieć ſie nam z nim nie przyßłoby było. Ale zá tego/ y przytym drugiego do Obywátelow Wołyńſkich y Vkráinnych piſánego/ do nas przeſłániem y vbeſpieczeniem / od Stárßego nego / iáko poſłußnik w náwiedzenie iego zeſłány byłem: Zá tákiego gi máiąc y rozumieiąc / iákim go Jeº Kr: Mść w liśćiech ſwych miánowáć y titułowáć ráczy. A żeśmy nie my tylko dwá / ále y inßi Kráiow Wołyńſkich y Ruſkich poświecenie od niego wźiąc/ Obrázu Máieſtatu Kr: Jeº Mśći być nie rozumieli/ vpewniáło nas wielu inßych poſtronnych Epiſkopow y Archiepiſkopow w Páńſtwách Jeº Kr: Mśći ſwiebodne mießkánie/ y w Cerkwi

náßey po wßytkie te czasy vstugowánie: Ktorym y nammieyßa litera to / co by sie z obrázo o Máiestat Je° Kr: Mści opieráło nie było nigdy záđáno: ni im sámym / áni tym ktorzy ie w Máietnościách swych mieli y máią. Gdyżesmy nuda officia odzierżawßy / ná táske Kr: Je° Mści ktoremu Ius patronatus należy / we wßystkim inßym / iák ná obronce y podáwce tych Stolic y dobr / iesliby ná to wolá Boża / y wola Je° Kr: Mści była / czekáć w pokoiu zsobą postánowili pierwey / niżesmy sie poświecić pozwolili. Záczym áby sie od Osob náßych / ná co z pomienionego złego zánosić miáło / nie náyduie.

Obmowá druga tegoż ná list Jásnie Wielmożnego Je° M. P. Ránclerzá / do tegoż Je° M. P. Podkomorzego Trockiego pisány.

STárßy náßego Monásterzá / pobożnie zeßły Przodek moy Archimandrit Wieński / známi Brácia swa w záwártey rádzie to miał / nic do tego Mežá ktory Pátryárcha Jerozolimskim był głoßony niepisáć / áni sie komu z Náßych znim widźiec / ázby sie o nim / coby zacz był stad wiedźiec

dáło /

dało / skąd o ludźiách takich vznánie w Oy-
czyznie náßey pochodźić zwykło: y ták sie
dźiało / że od Srzodoposćia Roku przeßłego /
o ktorym czásie ten Máż do Páństw Krolá
Je° M. przybył / áż do Pánny Máriey Ziel-
ney niemal / námowiona rzecż w swym záwár-
ciu zostáwálá: o ktorym czásie listy Krolá Je°
M. do tego Mieżá / y do Obywátelow Wolyń-
skich y Vkráinnych pisáne Aktikowáne nas do-
szły: ktore nam iáko poßánowne z wyráźnym
Jerozolimskie° Pátriárchowstwá otitulowá-
niem / iázdy do niego bespieczność otworzy-
ły / y przyczyne dáły. (Ktorych Autographa
przy Oycu Boreckim y teraz zostawáć rozu-
niem) Gdźie żesmy y o poświecenie zá wielko
wielu Duchownych y Swietskich / náznámieni-
tá Záśnieniá Pánny Naswietßey Vroczystość
do Kijowá z ewßad przybyłych ludźi / instántia
ważyli sie. Jle do osoby iego / zá tákiego smy
rozumieiąc / iákim go K. Je° M: Pan náß M: y
inßi wielcy Senatorowie Koronni / Duchowni
y Swietscy rozumieć przez listy swe nam podá-
li / vczyniliśmy to: ile zás do osob náßych / vpe-
wniało nas pogłodánie ná osoby Duchowne /
Episkopy / y Archiepiskopy / ktorzy z cudzych

ſtron do Páńſtw Krolá Jeº M. przybyli / w Cerkwi náßey to / co ich doſtoieńſtwo noſiło / obchodźili po wßyſtkie te czáſy bespieczńie / bez żadnych głoſow obrázy Máieſtatu Krolá Jeº M. ták od nich / iák y od tych / wczyich máietnoſćiách żyli: y po dźiś dźień żyią. Gdyżeſmy y my od Oycá Pátryárchy to tylko wźieli / co on nam dáć mogł: ná ius Patronatus, podawánia ſtolic y dobr / ktore w zupełney Krolá Jeº M. władzy zoſtáią / nie tylko dźiełem / ále y myſla tárgnąc ſie niewáżyć ſie z ſobą poſtánowiwßy y przyrzekßy: Czekáć chcąc cierpliwie ná táſke Bogá Wßechmogącego / y ná Miłćiwą táſke y obietnice Kr: Jeº M. ná Seymie Roku 1607. vczynioną / y ná tym przeßłym Reaſſumowáną w pokoiu bez żadnych buntow y Sedicij / ná iáwi nie pokątnie w Páńſtwách Jeº Kr. M. żyiąc. A co ſie tknie práw Cerkiewnych / y te ſą wſwey całości záchowáne / ktore tegdy gwałt y łamánine w tey ſpráwie odnoſiłyby / gdyby ſie to nád wiádomość y wole zwierzchniego nászego Páſterzá Pátriárchy Konſtántynopolſkiego było vczyniło. Ale ten vmyślnie iemu w tym zupełną władze ſwą zleciwßy / y Legátáſwego álbo Exarche mież

wielkiego przy nim zestał / áby z osoby iego w tey tu iego Rossyiskiey z Kanonow Cerkiewnych (iáko to y Wm. moy Mściwy Pan w liście swym do mnie przyznawáć ráczyß) y z stárożytnych práw y Przywileiow od Krolow ich Mści Polskich przodkow Je° Kr. M. y od sámego ßczęsliwie nam teraz pánuiacego Krolá Páná náßego nadánych / iemu należącey Diœcesiey bespieczniey / ile do praw Duchownych / y swiebodniey / y z wietßym od nas temu wiáry dániem spráwowat to / coby ná vrzadie° należało. Co że sie zá tákim Konstántynopolskiego Pátriárchy zezwoleniem przez Pátriárche Jerozolimskiego Práwilnie stáć mogło: poświacenie teraznieyßego Wielebnego w Bogu Oycá Władyki Lwowskiego świeżym przykładem / ktory zá zezwoleniem Pátryárchy Konstántynopolskiego / od Metropolitá Wołoskiego (ktory do Páństw tuteyßych ták wiele práwá ma / iáko y Pátriárchá Jerozolimsky) poświecenie wźiawßy / Zakonnie postániowionym Episkopem zostáwa.

LIST PRZEWIELEBNEGO OYCA PA-triárchy Konstántinopolskiego, dany przewielebnemu Pátriárśie Ierozolimskiemu, gdy do Mosẽwy iachał.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕ πίσκοπος Κωνσαντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ερώτατοι Μητροπολίται καὶ ὑφ ὑμοι: θεοφιλέσατοι ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ὅσιώτατοι, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, οἱ ἐντυγχάνοντες τῷ παρόντι γράμματι, χάρις εἴη ἡμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος, ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος.

Ὁ μακαριώτατος, καὶ ἁγιώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων κύριος Θεοφάνης ὁ ἐν ἁγίῳ πνεύματι πατὴρ καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἀνάγκην ἔσχε παραγενέσθαι ἄχρι τῶν ὁρίων Μοσχοβίας, καὶ οἱ τῆς πάλαι δυσεβεῖς, ὑπὸ βλαβερᾶς πάντως μεταπεισθεῖσαι ἔχουσιν αὐτὸν λειτουργῆσαι, καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελέσαι, εἰς τὸ εὐλογῆσαι καὶ ἁγιάσαι αὐτούς. Διὰ τοῦτο ὀφείλετε μὴ ὑμῆς

ἡμῆς καὶ δυνοίας ἀποδεχθῆναι αὐτὸν, καὶ ἄδειαν ἀποδόσχεῖν ἀπαραιτήτως, ὡς κανονίκθντε, καὶ δίκαιον ἱερουργεῖν καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡμῶν. εἴδε τις ἄλλως ποιήσει, καὶ πρόφθος φανῆ ὁπωσδήποτε, οὐκ ἀμέτοχος ἔσαι τῆς ἀφθσπκούσης ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς. οὕτως οὖν, δηλθ ποιοῦμθ ὑμῖν, καὶ μὴ ἄλλως γένοιτο ἐξαπάντως. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν, ἀμήν. ἐν ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου. ζξ χς: Ινδικτιόνος, α. μηνὶ ἀπριλλίῳ.

Ktory polskim iezykiem tak sie w sobie ma.

TIMOTHEVS ZMILOSIERDZIA BOŻEGO ARCHIEPISKOP Konstantinopolá nowego Rzymu y Oecumenicus Pàtriárcha.

113

MRzeoświeconym Metropolitom y Hypertimom / Bogá miłuiącym Archiepiskopom y Episkopom / w Duchu Swietym vmiłowáney Bráći y ktorych ten list náß doydzie / łáská Wam pokoy y miłość od Bogá wßechmogącego.

Przebłogosłáwieniß y Naświetßy Pátryárchá Jerozolimsky Kyr Theophan w

oecumenicus znaczy Powszechny czyli Swiatowy, Universalny, którego tytułu Patryarcha Konstantynopola niemoże sobie przywłaszczać, bo mu tego tytułu za żadnem Koncilium nieprzyznano, chociaż o to zabiegał

świętym Duchu miły Brát / y Społsłużyćiel pokorności náßey / máiąc potrzebę iedźie do Ziemi Moskiewskiey / Záczym do ktoregokolwiek z was Błahoczęstiwych przeiázdem tym przybędźie / wzywáć Wielebność iego y vżywáć będźiećie do odprawowánia Bozskiey Liturgiey / do błogosłáwienia was y oświecenia: powinni będąc z wßelką chućią y vczćiwośćią Wiel: iego przyimowáć / y wßelákimi dostátkámi opátrywáć nieodmownie / iák tego ktoremu / iáko po nas Kanony Cerkiewne y sámá przystoyność mieć chćiáłá / świątośći Cerkiewne y wßelkie Archiereyskie spráwy w naßych Eparchiách odprawowáć pozwoliliśmy / y gdźieby śie kto przećiwnym y niepostußnym temu okázał iákimże kolwiek sposobem / káżdy tákowy pod należne karánie Cerkiewne podpáda. Co áby śie inaczey nie działo oznáymuiemy wam. Zátym táską Páná náßego Jezu Chrystá niech będźie z wámi / Amen. Z Konstantynopolá. Roku od Stworzenia Swiátá 7126. Indicta 1. Miesiącá Kwietniá.

114 Czytay w Żywocie Gregorza S. Papieża ie gdy Patryarcha Konstantynopolu warował się używać tytułu Oecumenicus S. Grzegorz Papież na postrzymienie iego wynioslości zaraz do niego pisał Servus servorum Dei. A potym ten Patryarcha i inni zakazana aby tego tytułu nieżywali. Za nim sobie go przywłaszczyli Patryarchowie prywatnie używali.

Przeczetßy tedy to wßytko á vważywßy Mśćiwy y łáskáwy Czytelniku / rozumiemy że śie łácno spráwić może ß / ták dobrym sumnieniem ten záoczny á opáczny Delator obżałowánych tych Osob vczćiwe / przed pomázáncem Bożym / ktorego iákośmy rzekli / poważnych vßu nic fałßywe° dochodzic niema / zmázał y obezecnił. Ktoż by śie z tym z cudzych kraiow do nas záwitałym mężem widzieć vchylał / nierzkąc żadnego zákázu niemiawßy / ále ták Krolá Je° M. y wielu Oświeconych Senatorow powažne do niego pisáne listy widziawßy: Krol Je° M. y prześwietny iego Senat ma go zá człowieká zacnego / vczćiwego / niepodeyzrzánego / wßelkiey czći y poßánowánia godnego: zá Oycá w Chrystusie pobożnie mite° / y zá Przewielebnego w Bogu Pátryárche Jerozolimskiego y wßytkiey Páleſtyny: y do dworu swego ná záwitánie wzywa go: Ktory pewnie vczynitby to był / by śie był ná Bisurmiáńskie pod ten záciągowy czás podeyzrzenie oglądáć niebył powinien: gdźie nic spráwiedliwośći y miłośierdźia / tylko sámy gwałt y okrucieństwo: gdźie sámá wolá / práwem. Ná co snać y Krol Je° M. poglądáiąc / y Mežá ták wielkiego przez re do dworu Je° Kr: M. záwitánie w podeyzrzenie okrutnikowi popáść ßczędząc / przytym swym inuitowániu báczne / y Chrześćiáńskiego Páná godne w liśćie swym do nie° słowá pokładáć raczy owe / Sed num id rationes ipſius permittant, ſecum ipſa accuratiùs conſiderabit: Ale ieśli śie to Wiel: Wáßey vczynić będzie zdáło: sámá to pilno niech vważy. Krol tedy Je° M. iákośmy rzekli / y Przeoświecen̄i iego Senatorowie / zá zacne° gi / wielkiego / niepodeyzránego y wßelkiey czći godnego człowieká maią / á my go mieć mieli zá Szpiegá y Zdrayce: Pewnie sámi tákiemi / y według Bożego y według ludzkie°

Listy Krolewskie i innych Senatorow práwą / były tylko odpisy na Listy mnienianego Patryarchy Jerozolimskiego. ponieważ sam tenże do Krula iako i Senatorow pisał i samych Patryarchy nawzaiem wymieniaią, aby bezpiecznie z Kraiu wyiechać, więc wypadało aby mu odpisac.

oskarżyciel

prawá/ zostawác musielibyśmy: iáko y ten niewstydliwy Delator. Jeśliż wßyscy ktorzy zá tákiemi Krolá Jeº Mści/ y Jch M. P P. Senatorow listámi tego świetego Mężá sámi Osobámi swemi/ lub przez listy y posłáńce swoie náwiedzáli/ iemu pokłon swoy duchowny oddawáli/ y o Błogosławieństwo prosili/ mieli być Szpiegámi y Zdraycámi Tureckiemi/ nietylko wßytká Ruś musiáłaby być tą bezecną zmázą pokropiona/ ále y wiele zacnych ludźi z Polszky y z Litwy. Jásnie Oświecone Xiąże Zbáráskie/ Káßtellan Krákowszky/ y Przewielebny w Bogu Jeº M. Xiądz Biskup Kiiowski/ iuż w przeiezdźie tego świetego Mężá z Państw Krolá Jeº M. zá gránicy/ wielkiemi Commeaty, suppeditowali, y sustentowáli: y w máietnościách swych táskáwie iák człowieká wielkieº y zacneº przyimowáli/ czcili/ y ßánowáli: y wiele iney zacney y známienitey Szlachty to czynili. Coż o tych wßelkiey czći godnych Senatorách/ y o inßych vczćiwych ludźiách ten niewstydliwy Delator rzecże? Jeden że tylko Borecky y Smotrzisky/ mimo niezliczone inße duchowne y świetskie osoby/ z conuersácicy tego vczćiwego y niepodeyzránego Mężá ná nievczćiwe y podeyzrzáne zádźiáłáli: iesli on vczćiwy y niepodeyzrány/ zá iákiego gi ma Krol Jeº M. y Jch P P. Senatorowie/ wczym ich nievczćiwemi y podeyzrzánemi mogł vczynić? Zaż tákiemi wysokiemi tytułámi ten świety Mąż ni Boreckiego y Smotrzyskiego ośukánie był zdobiony/ ktorzy by przez nie zmamieni/ zá Zdraycy sądzeni y karáni być mogli? By był ten S. mąż choc iedna litera/ od tego komu należáło/ tákim/ zá iákiego gi teraz vdáią/ notowány/ lub conuersatia znim zákazána: Ktoby śie nád ten zákaz/ lub nád to ocechowánie znim conuersować ważył? Ale widźi sam Pan Bog y obwi-

żywnością dopomagali

oskarżyciel

My Dajmo więc Bratáyką Cerkiewny chałwie nionych ze Xięgi pierwszego Patryarchy tak bardzo Kiow z Senacrit. iakoby [illegible] przyięcie iego listy przeciw Botelitty były dotego aby bezpiecznie y iknayprędzey odie[illegible] z tego [illegible] do Polski przyiechał.

nionych niewinne sumnienie/ y tego niewstydliwego Delatora potwarzliwy vmysł / ná co zmierzáiąc y świętego Mężá Pátryárchę Jerozolimskiego / te przynim zacne Osoby nád boiazń Bożą ták sromotnie zmázáć śmiał. Ono sie to/ co sie wposolitey Fabulce obnosi / ztey ták przykrey gory toczy: Bárán wilkowi wodę mąci / choć w niz rzeki stoi. Jeśliż co swego przez te potwarz uesprzeć chciał/ iákoż ták iest: tym sámym oswiadczył/ że spráwiedliwey niema: Prawdy ábowiem fałszem nikt dobry niebroni / y potwárzą rzeczy spráwiedliwych nikt vczciwy niewspiera. Jeśli Bożey spráwy broni/ czemu obrone iey nie od P: Bogá począł/ ále od przeciwniká Bożego/ ktoremu imie Diabel / to iest/ Potwarcá: ieśli vffa swey spráwiedliwości czemu potwarzą oczy Sędziom proszy: Co bowiem ciemności z świátłością/ y Beliálowi z Chrystusem: Wy/ mowi/ Chrystus Pan/ z oycá Diabłá iesteście: á toby dla czego: Dla tego mowi/ iż żądze Oycá wászego chcecie czynić: On mężoboyca był od początku/ á w prawdzie niestał/ bo niemáł w nim prawdy: Gdy mowi kłamstwo/ z swego własnego mowi/ bo Kłamcą iest / y Oćiec kłamstwá. Jeśli sie mu tey trochę krwie Boreckiego y Smotrzyskiego záprágnęło / czemu sie iey brudem Potwarzy zámecony/ nieráczey czystey nápić postąpił: Niechćiał mieć ná tym dosyć/ zábić niewinnego ná ćiele / ieśli niezáraz y ná vczciwym: kusiłby sie snáć złośliwiec y o Duszę/ by do niey mogł mieć przystęp y namnieyszy. Ale Bog niewinności obrońcá miedzy nim y temi niewinnemi rozsądzi / á sam spráwę te rozezna: Od mężow krwie wybáwi / ktorzy zmyślili nieprawość w sercách swych / záostrzyli iezyki swe iáko wężowie / á pod wárgámi ich iad zmiiowy. Da sąd swoy Krolowi/ á spráwiedliwość

Ioa. 8.

Ibid.

Ps. 63.

Psa. 42

Psa. 71.

swoie synowi Krolewskiemu / áby sądził lud iego wsprá-
wiedliwości / á vbostwo iego w sądzie.

O Dostoieństwách y Beneficiách Cerkiewnych.

Ale głos śie nosi / bez podánia Krolá Je° M. podáw-
cy tych Dostoieństw : y bez Błogosławienia Me-
tropolity miánować śie wáżą / ow Metropolitem / á
drugi Archiepiskopem / y ná tákie Dostoieństwá nástą-
pili / ktore máią żywe Pásterze / z porządnego ná to po-
święcenia / y z podánia Krolá Je° M. záczym w niew-
żánowánie Máiestatu Krolá Je° M. popádli.

Jesli ták iest : Czemuż lekkomyślny człowiek potwarz
do tego przyżywa? Czemu vczćiwe Ludźie przed swoim
dowodem / á Sędźie° wyrokiem / ná dobrey ich sławie / y
ná vczćiwym liży? záż ná sámym / iáko powiáda / nieużá-
nowániu Máiestatu Krolá Je° M. z pomienionych przy-
czyn / bez opácznie zmyżłoney zdrády nie dosyć? Nie to
záiste Czytelniku Mściwy / co w słowách prætenduie / ná
vmyśle ten Calumniator knuie / iż z pomienionych od nie°
przyczyn intentowáne Máiestatu Krolá Je° M. nieużá-
nowánie stánąc nie mogło / przyżył do nich potwarz: áby
iedne° o drugie° vderzeniem skry zámyżłone° przez śie w
Oyczyźnie pożogu wykrzesił: Ludźi niewinnych / tápá-
niem / więzieniem / y morderstwem podżarzył / po
wżytkich Koronnych y Litewskich Państwách y Ruskich
rospłomienił / á potym krwią niewinną tużył y gásił.

W sprawie ábowiem tey / co służnie Krolá Je° M. zá-
chodźić miáło / nie śie z táski Bożey nie stáło. Wiedźieli to
iáko Indigenę: iáko Obywátele Koronni / Praw y Du-
chownych y Swietskich: ktoremi śie Oyczyzna náßá rządźi
y sprawuie / dobrze świádomi / co w tey sprawie nie poru-
żßne y niwczym nietknione przy władzy Kr. Je° M. iáko

Zdrada potwarca

podawcy Beneficiorum y prælatury Cerkiewney/ względem Iuris Patronatus Regij zostáwić/ á co od duchowney władzy bez nieuszánowánia Máiestatu K. Je° M. wziąc mogli.

Dwie rzeczy w spráwie tey ná Osoby swoie bráne być náydowáli: Piewszą y przodkuiącą rzecz/ Dostoieństwo Duchowne: Drugą y zá tą z potrzeby nástępuiącą/ Beneficia tych dostoieństw: Niedostoieństwo ábowiem dlá Beneficij/ ále Beneficia dla dostoieństwá są vczynione/ nadáne/ y sporządzone. Dostoieństwo/ ktore w spráwie tey náydowáli/ było Metropolitánskie/ Archiepiskopskie/ y Episkopskie: Beneficia ktore tym dostoieństwom należały/ były máietnośći/ z ktorych/ Metropolit/ Archiepiskop/ y Episkopowie żyią/ y z swoim sie Klerem sustentuią. Rzecz spráwy tey pierwszą: to iest/ Dostoieństwo/ te według oboiego práwá Duchowne° y Swietskiego/ widzieli być w ręku przełożonych Duchownych: mianowicie/ Metropolitowi w ręku Pátryárchy Konstántynopolskiego: Episkopom w ręku tegoż Pátriárchy/ y w ręku Metropolity wszytkiey Rosśij. Rzecz teyże spráwy Drugą: to iest/ beneficia/ te według práwá Swietskiego Koronnego y Litewskiego/ widzieli być w ręku Krolá Je° M. iáko własnego Beneficij tych podawcy/ y obroncy. Że dostoieństwo Metropolitánskie/ y Episkopskie w Państwách Krolá Páná nászego iest w ręku Przełożonych Duchownych: to iest/ Metropolitánskie/ w ręku iákosmy rzekli/ Pátriárchy Konstántynopolskiego: á Episkopskie/ w ręku tegoż Pátryárchy/ y w ręku Metropolity wszytkiey Rosśij: widzieli to z Kanonu 28. praw Duchownych Czwártego Powszechnego Synodu: Ktory Thrácię/ Pont/ Asię/ y Bárbarię/ pod rząd y władzę Konstántynopolskiemu Pátriársze przysądza: y z Kanonu Osmego/ Trzećiego powszechnego Synodu/ ktory temu Pátryár-

4. powszech ne: Syn: Canon 28.

3. Pow. Synod. Can. 8.

ße w tey Kráinie rząd Duchowny y władze zostáwuie/ przez ktorego do wiáry Páná Christusowey iest przywiedziona y ochrzczona. Z praw Swietskich / widzieli sámy vstáwiczny zwyczay/ y Przywileia Krolow Jch M. Polskich: Ktorzy rząd y władze Duchowną w Páństwách swych w Narodzie náßym Ruskim Pátryárße Konstántynopolskiemu przyznawáią y pozwaláią. A że Beneficia Cerkiewne so w reku y we władzy Krolá Je° M. Widzieli to z práwá Iuris Patronatus własnie Krolowi Je° M. należącego. Ktore dwie rzeczy/ to iest/ dostoieństwo y beneficia: Kanoniſtowie pospolicie názywáć zwykli Inueſtitura Duchowna y Swierska: Inueſtitury Duchowney własność być powiedáią/ Biskupá z práwá Bożego stánowić: Inueſtitury záś Swietskiey własność/ Biskupá z práwá Swietskiego karmić. Jnßa/ mowio / Inueſtitura iest ktora Epiſkopá czyni: á inßa ktora Epiſkopá karmi: oná z Boskiego práwá nábywána bywa/ á owá z práwá Ludzkiego. Vymi práwo Bozkie/ Duchownie Epiſkop nie stáie sie: vymi práwo Ludzkie/ máietności tráci / przez ktore cieleſnie karmiony bywa. Nie miałáby ábowiem máietności Cerkiew/ by nie były iey od Krolow dárowáne: od ktorych ácz nie Bozkiemi táiemnicámi/ ále Ziemskiemi máietnościámi iest nádárzona.

Iuret: ad Iuonem Carna. Epiſt: 239.

z Przywileiu K: Ie° Zyg: Augu. nà Seyw áln: Lubelskim, w Ro: 1569. dane°. z Confe

Z ktorych przełożonych dwu rzeczy / Pierwßa: to iest / Práwo o dostoieństwách Duchownych / tych słow powáżnością Jch M. Krolowie Polscy / Pánowie náßy w przysiędze swey stwierdzáć zwykli / Obiecuiemy y powinni będziemy dostoieństw Duchownych wielkich y máłych Grzeckiego Zakonu będących nievmnieyßáć/ áni zatłumiáć / y owßem w cále záchowáć. Rzecz záś Druga / to iest / Beneficia tym dostoieństwom

nale-

należące / Owych stow powaznoscią w teyże przysiędze swey confirmuią. Beneficia Iuris Patronatus Regij prælaturarum Ecclesiasticarum w Kościołách Græckich / Ludziom Gręckiey wiáry dawáć niamy.

Z ktorych Praw owo ná oko widzieć śie dáie / że Jch M. Krolowie Polscy dostoieństwá Duchowne nie vmnieyszáć y nie zatłumiáć / y owszem wcále záchowáć przyrzekáią: Beneficia záś tych dostoieństw Iure Patronatus / we władzy swey máiąc / ludziom Religiey Gręckiey dawáć ie obiecuią. Skąd iáko y że wszytkiego przełożonego wiedzieć śie rzeczywiśćie dáie / że wyższey pomienione Osoby / iedná Metropolitáńskie / á druga Archiepiskopskie dostoieństwo od należnego sobie Duchownego Przełożonego / według Praw stárodawnych Cerkiewnych wźiąwszy / ná Beneficia ktore iure Patronatus / są w ręku Krolá Jeº M. z rąk Krolá Jeº M. czekáć są powinne.

Obtruduią wątpliwość præsentatiey / ktora mowią poświęcenie vprzedzáć zwykłá: y tá áby przed poświęceniem necessario w nászey Religiey Græckiey być miałá nie nayduiemy: y owszem w kilkudziestu ieśli nie we wszytkich Metropolitách to práwo zostáwione w przykłádzie mamy / że pierwey zá wieku swego Xiążętá Ruscy / (ktorych Duchowne zwyczaie y práwá narodowi nászemu Ruskiemu są poprzysiężone) Potym sámi Jch M. Krolowie Polscy / W. Xiążętá Litewscy od Pátryárchy posłáne / iuż poświęcone Metropolity / bez żadney przed poświęceniem ich præsentácicy łáskáwie przyimowáli / y Beneficia im / iákoby z potrzeby Miłośćiwie conferowáli / żadney w tym Máiestatu swego nieuszánowánia / nierzkąc obrázy nie nayduiąc.

deracij w Ro: 1575. nászey: wáln: Wárszą. pod czás Interregni vczynionej

Zavucaią okázanie Zpotrzeby

Mowią

Iuret: Ibid.

Mowią y w tey sprawie Kanoniſtowie / z práwá Ludzkiego ták wiele Krolom Duchowni winni zoſtáią / iák wiele máietnoſći miłuią / ktoremi od nich álbo od Rodzicow ich Cerkiew obogácona y przyozdobiona bywa znána. Mogą tedy Krolowie bez obrázy ſwey po Elekcyey práwidlney / y po wolnym poświęceniu / przez Inueſtiturę Krolewſką w dobrách Cerkiewnych pozwolenie / pomoc / y obronę Epiſkopowi podáć. Ktorego zwyklego ſtárożytnego Duchowney Inueſtitury ſpoſobu zwyczáiem / y terázniey ſzą rázą dźiśieyſzy błáhocześliwy Metropolit poświęcony ieſt pierwey / niżeli Krolowi Je° M. præſentowány: y inſzy Epiſkopowie. Náco iednák ći Jch M. Krolowie Polſcy / w Rzymſkich Arcybiſkupách y Biſkupách mimo wiádomość y wole ich poświęconych nie pozwaláli: á to z tey przyczyny / iż Biſkupowie Rzymſkiey Religiey w Państwách Krolow Jch M. polſkich / nie tylko Biſkupi / ále y Senatorſki Stolec zásiadáią: Z ktorych náieden pierwſzy / to ieſt / ná Biſkupi / wſadzány bywa władzą Biſkupá Rzymſkiego: y doſtoieńſtwá ſwego nie trácí / by dobrze Krol Je° M. Beneficij conferowáć mu nie zezwolił. Priuatione iednák bonorum / to ieſt / nie podániem dobr / y nie pozwoleniem roſpoścíeránia Biſkupiey władzy / ſkaráný być może. Stolcá zás Senatorſkiego / mimo wiádomość y wole Krolá Je° M. nigdy żaden Biſkup osieść / y beneficij obiąć nie może. Ono bowiem pierwſze / to ieſt / poświęcenie / ma Rzymſki Biſkup w zupełney władzy ſwey / iáko abſolutus Inueſtitor Duchowny: Owo zás drugie / to ieſt / podnieśienie ná Senatorſtwo / y Beneficij conferowánie ma Krol Polſky w zupełney władzy ſwey iáko abſolutus Inueſtitor Swietſky. Záczym (poniewáż Gręckiey Relligiey Metropolit / y Epiſkopowie

Senator/

Senatorskiego Stolcá nie zásiadáią) y bez præsentatiey/ przed poświęceniem vczynioney / iuż poświęceni y præsentowáni przez Pátriárchi Konstántinopolskie Metropolitowie/ iáko ab Absoluto Jch Mnestitore spirituali Pátriárchy Konstántynopolskiego ná Metropolitánstwo poświęceni/ od Krolow Jch M. táskáwie przyimowáni / y do Beneficij Miściwie przypuszczáni bywáć zwykli.

Z tey to dostoieństw y Beneficij roznośći idzie/ że w niektorych Woiewodzstwách/ wolność obieránia sobie Duchownych Przełożonych / Przywileiem iest wárowána: y że Beneficia ktore Iuris Patronatus Regij nie sa/ odiete od tych dostoieństw być mogą: iákowe są te Beneficia / ktore Xiążętá/ Pánowie/ y Szláchtá z własnych swych dobr pod swoią y potomkow swych opieką czynią. Stąd sie to stáć mogło/ że po Odstępstwie duchownych Ruskich / od Xiążąt nádáne máietnośći są im odiete. Wzgledem tákowych Beneficiy Xiążąt/ Paniąt / y Szláchty Krole Jch Mść/ y dostoieństw w pomnożániu/ lub vmnieyszániu ich/ władzy vżywáć niezwykli / ále to przy władzy tych Beneficiy Fundatorow y Pánow / iák Patronow zostáie: ztąd Archimándrytstwá w máietnośćiách Xiążąt Stuckich / y Ostroskich: Także w máietnośćiách inszych Xiążąt/ Paniąt y Szláchty/ iákowe iest y Archimándrytstwo Wileńskie/ Brátstwá Cerkiewne° Wileńskiego/ y tym podobne od Xiążąt/ Paniąt / y Szláchty ná swych Beneficiach / zá Błogosławieństwem władzy duchowney Metropolitánskiey / lub pátriárszey vfundowáne / Krolowie Jch Mść w podáwániu Fundatorow duchownych y Swietskich zostáwuią. Stąd y to Xiążętá / Panietá/ y Szláchtá we władzy swey/ bez żadnego nieyszánowánia Máiestatu Krolá Je° M. maią/ że ná swych dobrách/ ktore sie Beneficia zowią / Episko-

py y Metropolity chowáią y sustentuią: Co po wßytkich czásy odstępstwá duchownych nášych Ruskich / czynili Xiążętá Ostrozscy / Wißniowieccy / Koreccy / y inßy Panietá y Szlachtá / y teraz czynią. Zá czym y teraznieyßi przez Przewielebnego Oycá Pátryárche Jerozolimskiego Legitimè y Canonicè poświęceni Przełożeni duchowni / Metropolit y Episkopowie / wiedzac iż Krol Jeº M. tych Beneficij / ktore ich dostoieństwom w Ruskiey Cerkwi práwnie należą / iest podawcą y obrońcą / nie wrywáią sie do nich / nie rzucáią sie do żadnego gwałtu / iáko ieniezbożnie potwarcy vdáią: nie wydzieráią tych máietnośći / teraznieyßych Professorow z tych Beneficij mocą nie wypychaią / ále ná Beneficiach inßych swych dostoieństw / y ná Beneficiach Szláchty / Paniat / y Xiążąt żyią / á ná táße y ná obiernice Krolá Jeº M. w pokoiu czekáią. A Obywátele ták Koronni iáko y Wiel. X. Lit: Ludźie merè Religiey Græckiey / zá niemi y zá sobą Krolá Jeº M. iáko podawcy Beneficij tych / y naywyższego po Pánu Bogu praw y swiebod nášych obrońcy proßą y z skwierkiem zebrza / áby według Przywileiow Narodowi Ruskiemu y Litewskiemu / zdáwna od Przodkow K. J. M. nádánych / á od Jeº Kr: M. sámego przysiegą y Przywileymi stwierdzonych / te Beneficia dostoieństw Cerkwie Ruskiey / od iáwnych Apostatow nášych im nienależące wziąwßy / tym podáć raczył. Przez co wßystko nie tylko przeciw zwierzchności Krolá Jeº M. Páná swiego M. nic nie czynimy / ále ráczey znależną przystoynością vßánowánie Máiestatu Jeº K. M. tákie / tákie wiernym y Páná miłuiącym Poddanym przystoi / záchowuiemy.

Jeślíby też kto ná nas te winy wkładał / iáko by w przod / nim prosbá o tym do Krolá Jeº M. byłá vczy-

nioua /

niona / y doniesiona / dostoieństwá ná te beneficia były wźięte: tedy nie słuszńie bynas y w tym winowat / iáko sie mało wyżśey pokázało. Bo / że po wszytkie látá odstępstwá Duchownych nászych Krolá Je° M. oto prosiliśmy / y prosimy: á iákośmy rzekli / skwierkiem zebrzeliśmy y zebrzemy / świádkiem iest Solennis owá Krolá Je° M. obietnicá / zá instantią prosby naszey o tym / ná Seymie w Roku 1607. za zgodną wszytkich stanow vchwałá vczyniona / á ná teráznieyszym blisko przeszłym Seymie Reassumowána y ponowiona / że nam Krol Je° M. obiecować raczy / wedle fundácij y dawnego zwyczáiu od przodkow swych nam nadánych / naszego nabożeństwá merè Kelligiey Grzeckiey ludźiom / dostoieństwá / y Beneficia dostoieństw tych conferować y dawáć. Ktorą to Krolá Je° M. obietnicą iáko Boskiemu wyrokowi podobnym słowem vpewnieni y vbespieczeni / Osoby ná dostoieństwá te y Beneficia godne / zá occasią przybyćiá Przewielebnego Oycá Pátryárchy Jerozolymskiego wybráne y poświęcone / Krolowi Je° M. ná tym że Seymie przeszłym przez list do kotá Poselskiego od nas pisány / podány / y publicè z rozkázánia Je° M. P. Márszałká kotá tego w głos czytány / przedstawiliśmy / y o podánie in. Beneficij dostoieństwu ich własnie należących prosiliśmy / y teraz prosimy. Bo ieśli zá tą K. Je° M. pewną obietnicą zágránicy te Osoby dla wźięcia poświęcenia wysyłáć nam przychodźiło: nierowno słuszniey domá to mieć mogąc stáráć sie nam o to należało. A ieśli K. Je° M. obietnice swoie Kolewską nam wypełniáiąc / zá gránicy do Pátryárchy nászego dla otrzymánia poświęcenia Osobom pozwolić wolę miał / (inaczey ábowiem obietnicá K. Je° M. ziścić sie y stánąć niemogłá:) przec by to w grániecách państw Je° K. M. otrzymáne / y zupełnioną wła-

Znamien

dzy y ná táśce K: Je° M. záwießone oſtáć śie niemogło.

Lecż y nagwałtowney náßey dußezbáwiennej potrzebie/ y ná tey pewney v nas y nieodmiennej/ á iákośmy rzekli/ w pewności Bozſkiemu wyrokowi podobney Krolá Je° M. obietnicy beſpieczńie polegßy/ Day to/ iák mowićie/ że Narod náß Ruſky ná to/ áby Metropolit y Epiſkopowie pod poſtußeńſtwem Oycá Pátriárchy Konſtántynopolſkiego w Ruſkiey Cerkwi poświeceni byli/ zezwoliwßy/ wyſtąpił: niebárzśey iednák/ kto ßczerym ſercem według Bogá ſądźić będźie/ wyſtąpił nád Dawydá/ ktory gdy táńcał/ y ći wßyſcy ktorzy przy nim byli/ wßedł do domu Bożego/ y iadł chleby pokładne/ ktorych mu śie ieść niegodźiło: áni onym ktorzy przy nim byli/ iedno tylko ſámym Kápłanom. Wyſtąpiły y te Oſoby/ ktore od Przewielebnego Pátryárchy Jerozolimſkiego poświecenia Błogoſłáwieńſtwo wźięły: mniey iednák/ według wyroku prawdy/ niż wyſtąpił wielki ony Pátryárchá Jákob v Oycá y Brátá ſwego ſtárßego Błogoſłáwieńſtwo podchwyćiwßy. Tám áczkolwiek zrzadzenie Boſkie było/ ále woli Oycowſkiey/ nierzkąc obietnicy/ niebyło: Tu záś y zrządzenie ieſt Boże/ bo ták ſie Duchowi świętemu/ y świętym Synodom powßechnym podobáło: Jeſt y wola Krolá Je° M. y obietnicá/ po dwá wálne Seymy Solenniter vczyniona/ y ogłoßona.

1. Reg. cap. 21 Matt: cap. 12

Geneſ. ca. 27.

Vſłáiąc tedy świętey ſprawiedliwośći/ y oycowſkiey K. Je° M. do wiernych poddánych ſwych miłośćiu/ cále widźimy/ że y poświęcone Oſoby przed Pomázáńcem Bożym Krolem Pánem ſwym Miłośćiwym niewyſtąpiły/ niewyſtąpił y wßytek Narod náß Ruſky/ ktory to po nich zgodnie iák iedynym ſercem/ y iedynemi vſtámi mieć chćiał. Coż więc: Wßyſcy oraz Duchowni y Świetſcy Koronni y Wielkie° X: Lit: y Ruſkiego Obywátele/

Szlachtá

Szláchtá/ Rycerstwo / y wszytek Lud pospolity / pod przeswietne Krolá Je° M. páná swego Miłściwego nogi śiebie służebniczo podestawszy / tzámi ie nászemi oblewamy / á iák swietey sprawiedliwości / praw nászych y swiebod Opiekuná/ Strożá/ y Obrońce vnizonym sercem/ w słowách wszelkiey powolności / wiernośći y poddánstwá prosimy : áby według Krolewskiey swey vczynioney nam obietnicy / Páńsko y Oycowsko / miłościwie y łáskawie známi obszedszy śie / Forme Duchowieństwá nászego / w Przełożonych Duchownych Cerkwie nászey Ruskiey / te nam zachować raczył / ktoro w Państwách tych swoich / pod czás szczesliwey swey Koronácicy zástał / wola swą Páńską y przysiegą stwierdził. Pod tego Przełożonego Duchownym Błogosławieństwem y posłuszeństwem Metropolity / y Episkopy áby nam mieć pozwolić raczył / ktoremu sam zá szczesliwego Pánowánia swe° przez Vniuersalny list swoy / według Stárożytnych praw y swiebod nászych / w Osobie swietey pámieći Jeremiaszá Pátryárchy Konstántynopolskiego / w Roku 1589. Tu w Wilnie bylego / władze y dozor w Duchowieństwie od dawnych czásow iemu należący przyznawszy / wszelkie spráwy Cerkiewne duchowieństwu ie° przysłuszaiące odpráwować / sądzić / rządzić / spráwować / występne karáć / y wszytkie Duchowne Zakonu Grzeckiego od nastárszego áż do nanizszego Stanu / w władzy y w posłuszeństwie swym mieć mu pozwaláć raczy. To vspokoienie w Religiey nászey Grzeckiey postánowić y do skutku przywieść áby raczył / ktore w rozdawániu Dostoieństw y dobr duchownych według nászey Fundácicy / y dawnego zwyczáiu od Przodkow swoich Przodkom nászym y nam nádánych przyrzekáć / y iuż to po dwá válne Seymy obietnicę swą Páńską /

niechcąc nam Præiudicium w ſummieniu y w práwách náßych czynić/ vpewniáć nas raczy.

Mowić też tego nikt ſłußnie niemoże / że śie to nád práwo Cerkiewne od Patryárchy ſtáło/ ktory podżywym Metropolitem y Wiádykámi/ z porzadnego ná to poświecenia podnieśionemi / inße ná te Doſtoieńſtwá Oſoby podnioſł y poświećił. Ktoż ábowiem inßy zá godne te Doſtoieńſtwá ſądzić może/ lub kto inßy ná Ruſką Metropolię y Epiſkopſtwá duchowne Przełożone podnosić y poświecáć práwo ma / procz ſámego Pátryárchy Konſtántynopolſkiego / ktory w kráiách náßych Ruſkich od czáſu okrzczenia śie wßytkiey Rusi z ſtarożytnych zwyczáiow/prawem Duchownym y świetſkim od Krolow Jch Mśći Polſkich/ y Wiel: Xiążąt Lit: Przywileiámi obwárowánych/ y przyśiegámi ſtwierdzonych ieſt abſolutus Duchowny Inueſtitor. On ie oſądźił zá niegodne tych Doſtoieńſtw/ on ie wyklął: y ma ie Cerkiew świeta Wſchodnia/ ktorey oni iáko Synowie od niey z Wody y Duchá odrodzeni/ poßußnemi być powinni byli: ma ie/ mowiemy/ przeklosć ich Apoſtaſiey/ zá Apoſtaty/ zá wyklete/ y zá nieżywe. Ktoż o tym mimo właſnego ich Páſterzá/ mimo Pátryárche mowiemy Konſtántyno polſkie o ich godnośći y niegodnośći zdánie ma ferować: Ten ie á nie kto inßy zá godne y zá niegodne tego Doſtoieńſtwá vznawáć ma: Ten á nie kto inßy / ná te Doſtoieńſtwá podnieść ie miał y poświecić: On o ich porzadnym ná te Stolicy y nieporzadnym wſtąpieniu wyrok dawáć zupełną władze ma / á nie kto inßy. Jákaby powáżność miał w Rzymſkim Kośćiele Arcibiſkup Gnieznieński / lub Biſkup Wileński/ y inßi od Pátryárchy Konſtántynopolſkiego/ mimo wiádomość y wole Papieżá Rzymſkiego poświecen: táka záiſte á nie inákßa powáżność w

Cerkwi Wschodniey ma Metropolit Ruſky / y wſzyſcy inſzy Władykowie od Biſkupá Rzymſkiego mimo wiádomość y wole Pátryárchy Konſtántynopolſkie° / poświecení. Ták bowiem wiele práwá ma Biſkup Rzymſki do świecenia Ruſkiego Metropolity y Władyk / ták wiele práwá ma Pátryárchá Konſtántynopolſki do świecenia Arcibiſkupá Gnieznieńſkiego / y inſzych Biſkupow. Niech kto co chce / ſpokatnych Látopiſcow wydźiera / y ná oſzukánie niewiádomych podáie: My ſámy vſtáwiczny zwyczay: Práwá przytym / Przywileia / liſty Krolow Jch M. Polſkich y Wiel: Xiążąt Lit: Vniverſalne y Prywatne: y Kroniki nie zpodłáwia wydárte / ale piſmá ludźi w Vrodzeniu zacnych / w Nauce biegłych / w Doſtoieńſtwie powáżnych pokázuiemy / y przekładámy: ktorzy przy wſzytkim pomienionym wyrázuymi ſłowy wiedzieć dáią y o tym / że Ruś od ſámego cżáſu okrzczenia ſie od Pátryárchy Konſtántynopolſkiego / nigdy ni pod cżyim inſzym poſłuſzeńſtwem Duchownym niebyłá / tylko pod tegoż władzą / Iurisdictią, y Rządem Duchownym po wſzytkie przeſłe Chrześciáńſtwá ſwego wieki zoſtawáłá / y zoſtáwa: od nich á nie od kogo inſzego Przełożone ſwoie Metropolity / á przez nie Epiſkopy miewáłá y miewa. Ten tedy właſny przyrodny Duchownym y Swierſkim práwem vznány náſz Páſterz Pátryárchá Konſtántynopolſki / począwſzy od Micháłá Rádoszy pierwſzego odſtępcy Metropolity oſadźił / iego ſámego y wſzytkie ták náſłádowce iego w Apoſtáſsiey / ták y ſucceſsory zá Apoſtaty / zá wyklęte / y zá nie żywe. Záczym my teraz nayſzego Metropolitá / y wſzytkich odſtępnych Władykow zá ináksze mieć nie mogſzy / tylko zá iákie nam ſą od zwierzchnego páſterzá náſzego w Duchu ogłoſzeni / zá właſnego nam Metropolitę nieznaliſmy go

Stryko wsky pagin: 141. Gwagwin, Rerum Polonica. Tom. 1 pa. 213 Krom: de Rebus Polonorũ. lib 3. pagin: 31.

y nie

y nie známy. Przeroż zá pozwoleniem praw Duchownych/ Przełożone od Pátriárchy Jerozolimskiego Duchowne Osoby / ná owdowiałe Diœceſie nástąpiły : záczym żadne y z tey miáry gwałtu Duchownego nie vczynity : y Legitimè ná Diœceſij tych dostoieństwa á legitimo Paſtore & Inveſtitore ſą podniesione y poświecone.

Cożby to byłá zá powáżność práwá Duchownego / gdyby Rzymskiego w Polßcze y w Wielkim Xięstwie Lit: Kościołá Arcybiskupowi y Biskupowi swego zwyklego Páſterzá Biskupá Rzymskiego / od ktorego ſą ochrzczeni / y ktoremu práwem przyrodnym/ iák naß Rusky Metropolit y Episkopowie Konstántynopolskiemu / pod rzad y władze iák Synowie Oycowi podlegáć powinni/ wolno było impunè odstąpić? A tych/ ktorzyby ich w tym ich odstępstwie nie naśládowáli / muſem zá sobą ciągnąc/ y bez práwnie turbowáć/ y opprymowáć.

Żadnego záiſte pod ſłońcem drugiego tákiego Narodu niemáß/ iákowy náßi Apostatowie chcą mieć narod náß Rusky/ áby w Wierze był zá Niewolniká. Co v człowieká bożnego ma być naświebodnieyßze / to oni v nas chcą mieć zá zniewolenßze. Nie ták wierzyß iákoć roskázuie Odstępcá Metropolit/ toś Buntownik/ Turbator pokoiu pospolitego/ Obrazcá Máiestatu Krolá Jeo Mć. Zdrayca Oyczyzny/ byś był nastronnieyßy/ naspokoynieyßy/ nawiernieyßy/ y nayczciwßy. A pokłoniłßi śie Xiędzu Ruckiemu/ toś nie Zdrayca.

Práwo Duchowne/ ktore nam Odstępcy Metropolitá y Władyk niepozwaláią mieć zá Duchowne.

Powiedźieliſmy máło wyßey / że my Odstępcow náßych/ Metropolitá y iego náśládowcow Władyk zá Episkopy nigdy nie znali y nie mieli/ mieć y znać niemo-

gli/ po onych wiſſey położonych przyczynách/ y temi oto Swietych powſzechnych Synodow/ y Błogosławionych Oycow vchwałámi y wyrokámi vpewnieni/ náuczeni/ y od Swietych náſzych Páſterzow/ Pátryárchow Konſtántynopolſkich oſtrzeżeni czyniliſmy/ to y czynimy/ ktore przekładámy.

Mowią Błogoſłá: Apoſtołowie w Kanonie praw ſwych trzydzieſtym ſzoſtym/ iż w cudzey Diœceſij/ mimo wiádomość własnego iey Epiſkopá poświecáiący Epiſkop/ y ſam doſtoieńſtwá odpáda/ y ci ktorych poświecá/ poświecenia nie doſtępuią. Záczym według powáżnoſći tego Błog: Apoſtołow Kanonu Odſtępcy náſzi zá Epiſkopy znáni od nas być nie mogą. Kano: Apoſt: 36.

Pierwſzego Powſzechnego Synodu Swieci Oycowie/ w ſzoſtym ſwym Kanonie mowią/ iż ieſliby kto nad wiádomość ſwego Pátryárchy/ od inſzego Pátryárchy był poświecon/ áby káżdy tákowy zá Epiſkopá nie był miany. Dla czego my náſzych Apoſtatow/ według powáżnoſći rego Swietego Synodu/ ktorzy nád wiádomość własnego ſwe° Pátryárchy Konſtántynopolſkiego od inſzego Diœceſij Ruſkiey nienależnego Epiſkopá ſą poświeceni/ zá Epiſkopy nie mieli/ nie mamy/ y mieć nie możemy. I. Syn: Powſz: Kan. 6.

Wtorego Powſzechnego Synodu Swieci Oycowie w Kanonie wtorym y czwartym/ reaſſumuiąc ſzoſty pierwſzego Powſzechnego Synodu Kanon/ mowią/ áby żaden Epiſkop w nienależną ſobie Diœceſię pod drugim Epiſkopem będącą nie wſtępował: Gránic ſobie założonych áby nie przechodził: Cerkwiey mimo vchwalone práwá áby nie mieſzał/ y nie turbował. Iż tedy Apoſtatowie náſzi nienależnemu Epiſkopowi poſłuſzeńſtwo oddawſzy y założone Gránicy przeſzli/ y Cerkwie mimo 2. Syn: Powſz. Kano: 2. y. 4.

vchwały Synodálnepo nießáli y poturbowáli / zá Epiſkopy od nas miáni nie byli / y być nie mogą.

3. Syn: Powſz. Kan. 8.

Trzećiego Powßechnego Synodu Swieći Oycowie w Kanonie ſwym Oſmym mowią / iż ieśliby ktory Epiſkop (lub Metropolit / lub pátryárchá) krnąbną pychą nadety / w cudzey Diœceſij poświecenia odpráwował / każdego tákiego poświecenie nie ma być ważne: A że tákim poſtępkiem nászi Odſtępcy w Cerkiew nászę ſą w tracení / poświecenie ich v nas ważne nie było / y być nie mogło.

Ibid:

Dáley ćiż Trzećiego powßechnego Synodu Swieći Oycowie / w tymże oſmym Kanonie mowią / áby każdey kráiny práwá nieporußne zachowáne były: A ieśliby kto inßą praw Forme wprowádzał / ważną być nie ma: A że Apoſtatowie nászi y práwá Kráiny nászey Ruſkiey nárußyli / y inßą Duchownych praw narodowi nászemu nie zwykłą Formę do Cerkwie Ruſkiey wprowádźili: Zá czym y oni ſámi / y nie zwykłá tá Forma v nas ważna nie bytá / y być nie może.

Ibid:

Tegoż Trzećiego powßechnego Synodu świeći Oycowie w tymże Kanonie y to ſtánowią / áby te kráiny / ktoreby przez krzeſt y przepowiedniki od ktorego Pátryárchy do wiáry Chrześćiáńſkiey przywiedźione były / przy nim wiecznie zoſtáwáły / á od inßego ktorego Biſkupá áby nászepu żadnego nie ćierpiały. A ieśliby ktory y náſtąpił / y gwałtownie ie pod władze ſwoie podbił / ma ich koniecznie vſtąpić / áby śie przez to vchwałam Oycow Swietych gwałt niedźiał / y żeby w poſtáći Cerkiewnego rządu potężności nádętość nie pánowała.

4 Syn. Powſz:

Nád to / Czwártego powßechnego Synodu świeći Oycowie w Kanonie ſwym 28. Thracię / Pont / Aſię / y Bárbárię / w ktorey cześći nászę śie kraie Ruſkie zámy-

káią

káią / Pátryárße Konstántynopolskiemu pod rząd Duchowny y władze poddáli. Z ktorey władzy y rządu Duchowni náßi iż vpornie wystąpili / y od tego Pásterzá y Oycá / ktory ie w Przodkách ich przez Antecessory swoie do wiáry Chrześciánskiey przywiodł y ochrzćił apostatowáli / słußnie od nas iák Apostatowie opußczeni zostali / y zostawáć muszą / iáko nie náßi / ále cudzi / przez gwałt ná rząd Cerkwie Ruskiey wtrąceni. Kano: 28.

Dlaczego Błog: Cyrillus Trzećiego powßechnego Synodu Práses / w wtorym praw swoich / ßostym y siodmym powßechnymi Synodámi przyietych Kanonie / Jeśliby / mowi / kto co z tych vchwał / ktore Bogonośni Oycowie vchwalili y postanowili zniewáżył y náruszył / nie ma to dispensatią być názywano / ále raczey prævaricatio / z gwałceniem vchwał / y niezbożnośćią ná Bogá. A v nas przeto śmiáná od Duchownych náßych ná przećiw vchwałam Bogonośnych Oycow spráwá / według Błog: tego náuczyciełá zdánia / prævaricatią iest / iest Zakonoprzestępstwo / gwałt vchwał y niezbożność ná Bogá. S. Cyri. Alexã. Can. 2.

Przytym y sámego Rzymskiego Kościołá Biskup Zosemus / Ná przećiw vchwałam / mowi / świętych Oycow stánowić co / álbo odmieniáć / y Stolice Rzymskiey powáżność niemoże: y my przeto ná przećiw Oycow świętych vchwałam / przez Duchowne náße spráwiony postępek / zá nieprzystoyny máiąc / powáżnośći iemu nie dáiemy / y dáć niemożemy. A z Sosemem y Błogosłá: Lew pierwßy Biskup Rzymsky / Żadnym / mowi / sposobem zá Episkopy poczytáni być ći niemogą / ktorzy nie są od Cleru wybrani / od Narodu pożądáni. A zás / Ci / ktorzy náprzećiw Kanonow świętych Oycow poświęcenia dostępuią / ktoto im przywłaßczyć záchce czego oni niedostąpili: Náßi tedy Apostatowie y od Cleru Cerkwie Zosem. Episco. Rom: Tom: Conci. 1. pag: 811. Epistio: 95.

kwie nášzey Wschodniey niebyli wybieráni / y od pospolitego ludu Ruskiego nie są pożądáni / y przećiwo Kanonom poświecenia dostąpili / przetoż my ich zá Episkopy niemieli / y mieć niemogli: y tego czego oni dostąpić niemogli / przyznawáć y przywłaszczáć im niemożemy.

Trzech pierwszych Soborów. Kościoł. Hist. S. Grzegorz.

A to wszytko przełożone / iest vchwałá y Kanony / tych czterech powszechnych Synodow / ktore Błog: Grzegorz W: Biskup Rzymski przyymuie iák czterey Ewángelia. A my tedy mezá tego świetego przykłádem / Czterey Powszechne / od inszych trzech po nich obchodzonych pochwalone y przyiete Concilia, iák czterey Ewángelia przyymuiąc Apostatow nászych zá Episkopy mieć niemogliśmy / y poki práwá Cerkiewne stoią / mieć niemożemy.

Homi: 11. in cap. 4. Epistoł. ad Eph.

Błogosłáwiony ná koniec Złotousty / zwykłego Kanonnego porządku poświęcánia Episkopow / ták postrzegáć y bronić rádzi y náuczá / iáko y sámey wiáry: inaczey ábowiem / ieśli káżdemu / mowi / Episkopowi w nienależney sobie Diœcesii rzád y spráwowánie porywáć wolno bedzie: A ieśli káżdemu inszego sobie zágránicámi Diœcezyi Poświęćićielá szukáć niebedzie bronno: wszytko śie mieszáć bedzie. Náprásno y Ołtarz podnoszony bywa: Nádáremne iest y zupełne Cerkiewnego ciáłá postánowienie: Prożna y Swieszczenikow liczbá. Co ieśli kto z Práwosławnych zá rzecz lekką być poważy / y mimo siebie puści / on vyzrzy: ia lekce nieważę / ále czuć o tym y dbáć chce.

Kr. Ie° Mść Ste: w Liśćie

Ná ktore to práwá Cerkiewne / á przy nich ná práwá Swiebod y wolności Narodu nászego Ruskiego. Prześli Jch M. Krolowie Polscy pogłądáiąc / wyroki o nas dawáć zwykli / że Rus bez przyzwolenia Stárszego

swego

swego / Pátryárchy Konstántynopolskiego w spráwách Duchownych nic stanowić nie mogą: Dlaczego mimo wiádomości iego / do żadnych tákowych spraw ni od kogo w Państwách nászych pociągáni być nie máią. A że się do tychże Duchownych nászych nieporußnych wieczných spraw y do praw przodkow swoich Krolow Polskich / y Krol Jeº M. Pan nász teraźnieyßy wolą swoią y wyrokámi przychylaiąc / y nas przy nich ná wieczne potomne czásy nieporußnie zachowuiąc / [ábysmy od tych Przeklętych Duchownych / ktorzy od posłußeństwá Pátryárchy Konstántynopolskiego odstąpili / wolnemi byli / y żadnym ich nád námi Rządom / Iurisdictij, Práwom / Sądom y Dekretom podlegáć nie byli powinni /] wyiąć nas według oboich pomienionych praw nászych / Duchownych y Swietskich / y wolnymi od nich vczynić raczył: przekładamy Przywileie y Dekretá Trybunálskie y Constitutie: z ktorych łácno każdy praw / swiebod / y wolności postrożeá báczny obaczyć może / iákim práwem stárßi nászi od Apostatow nászych Zapozwámi turbowáni bywáią: ktorzy / by się ná swoie nágość obeyzrzeć chćieli / á obaczyć / w iákim są w Cerkwi nászey położeniu: zá práwidlnym Ruskiey Diœcesiey Metropolitowi należnego Konstántynopolskiego Pátryárchy wyrokiem / widzieli by to ná oko / że iák wiele vmárły / ták wiele y oni w spráwách Cerkwie Ruskiey mogą / od należnego sobie Páná w Duchu Pásterzá y Oycá z Cerkwi nászey Ruskiey elimitowáni zostawßy.

swym vniuersalnym wRok: 1584.

Rzećże snać kto / zaż od Rzymskiego Biskupá poświęceni Biskupowie Biskupskiego dostoieństwá y władzy niedostępuią? Mowiemy. Nam ná ten czás nie o tym rzecz / ábysmy vważáli ieślize od Rzymskiego Biskupá w własney iego Diœcesii poświęceni Biskupowie /

 sczu-

są zupełney władzy Biskupowie: ále o tym/ ieślize nád wiádomość y wole własnego nászego Episkopá/ to iest/ Pátryárchy Konstántinopolskiego wtrąceni od Biskupá Rzymskiego w ie° Diœcesie Rekopołożeńcy/ są zupełney władzy Biskupowie: Tákowych my Ciákowi są y náśi przez mus y gwałt/ pace eius dixerim9, nákárki nászе od niego wsádzeni/ y do Cerkwie nászey Ruskiey mimo práwá Cerkiewne wtrąceni/) poważnością Przełożonych praw Duchownych vpewnieni/ zá Episkopy nieznámy/ y znáć niemożemy.

A skąd by Pátriárchá Konstántinopolský należny nam był Pásterz/ y Oćiec w Duchu: Byśmy nic innego ná to nie mieli/ tylko owo/ że on nas odrodził w Chrystusie Pánie: że on Przodki nászе przez Wielkiego Włodzimirzá do poznánia prawdźiwego Bogá/ z pogáństwá przywiodł/ okrzćił/ y wszytkim dobrem Duchownym opátrzył: Xiegámi rozmáitey Psálmodiey Hymnow Cáłorocznych y Codźiennych: Liturgią świętą/ Postillámi/ y wszelkim inszym zbáwiennym sporządzeniē Cerkiewnym opátrzył/ y przyozdobił: Dosyćby nam ná pokazánie należnośći ie° do nas było. Ale mamy ná to práwá Synodow Powszechnych: Mamy práwá Pánow nászych Krolow Polskich: one przeklestwem ná Przestępniki obwárowáne: A owe przysięgą ná gwałtowniki stwierdzone. Duchowne Práwá ktoreby były/ ácz w krotce/ prawdźiwie iednák y dowodnie iuż śie przełożyły: A żeby y Swietskie temu/ komu by o nich wiedzieć należało práwá nászе niektore/ Narodowi Ruskiemu względem wolności Religiey/ pod posłuszeństwem Pátriárchy Konstántynopolskiego/ od Krolow Polskich nádáne wiádome były/ y tych Sumáriusz przekládamy.

á Práw

Práwá Swietskie / ktore nas z władzy Odstępcy Metropolitá y Władyk wyymuią.

Pierwszy Przywiley.

Swietey pámieći Krolá Stephaná/ pod data 1585. Roku / Iż bez pozwolenia Pátriárchy Konstántynopolskiego/ do żadney w Kálendarzu Ceremoniách y Nabożeństwie swym odmiány/ ludźie Stárożytney Religiey Grzeckiey przystąpić niemogą.

Drugi.

Przywiley tegoż S. pámieći Krolá Stephaná/ pod Data 1586. Roku/ o wolnym swiat Ruskich vżywániu y nie vćiężeniu/ áni przymuszániu nas do posłuszeństwá Rzymskiego Kośćiołá/ nád stárowieczne náße práwá y zwyczáie.

Trzeći.

Przywiley teráznieyßego Krolá Páná náße/ pod Data 1589. Roku / dány Pátriárße Konstántinopolskiemu / Przewielebnemu Hieremiaßowi / ná wolne w Páństwách Je. K. M. rządy Duchowne / sądy / y niepostußnych karánie / z gruntownym Jurisdictiey iego potwierdzeniem.

Przy-

Czwarty.

Tegoż Krolá Jeº M. Páná náßego M. Przywiley / pod data tegoż 1589. Roku / dány tenuż S. Oycu Pátryárße Konſtántynopolſkiemu ná porzadki Brácтwá náßego Cerkiewnego Wileńſkiego / ktorym y grunty Brácкie z Jurisdictiey / płatow / podatkow / y powinnośći mieyſkich wyymowáć raczy.

Piaty.

Przywiley Seymowy tegoż ſczęśliwie nam pánuiacego Krolá Páná / pod Data 1592. Roku / ktorym Jeº Kr: M. Pan náß Miłośćiwy wßytkie poradki Brácкie / od Pátryárchy Konſtántynopolſkiego poſtánowione / ſtwierdza / pozwaláiac Cerkiew ná grunćiech náßych Murem y drzewem budowáć / domy ſkupowáć / Szkoły y Drukárnia mieć / ludźi Duchownych dla nauki narodu Chrześćiáńſkiego / y innych ſpraw Cerkiewnych odpráwowánia / według potrzeby chowáć / wyymuiac od Podatkow y Jurisdictyj Mieyſkich / ták te iuż kupione domy y placy / iáko y ktoreby ſie ná potym przykupili.

CONSTITVTIA ROKV PANSKIEGO 1607. O RELIGIEY GRAECKIEY.

VSpokaiaiąc Religię Grecką/ ktora zdawna ma swoie práwá/ wáruiemy: iż dostoieństw y dobr duchownych inákßym práwem nie mamy rozdawáć/ iedno wedle ich fundacyey y dawnego z wyczáiu przodkow nászych im nádanych: to iest/ ludźiom Szlácheckim narodu Ruskiego/ y merè Religiey Grąckiey/ nie czyniąc im præiudicium w sumnieniu y práwie ich/ áni wolnego odpráwowánia nabożeństw/ według dawnych obrzędow ich zábraniáiąc y przeßkádzaiąc: Beneficij też Cerkiewnych dwoygá Osobie iedney conferowáć nie mamy. Ale Metropolią Metropolitowi/ Władyctwá Władykom/ Archimándrytstwá/ Archymándritom: y ták subsequenter o drugich rozumieć sie ma/ iáko ßerzey o tym Przywiley od nas ná tym Seymie dány obmawia. A ktoby dwoie Beneficia ná ten czas trzymał/ tákowy nadaley do Roku iedno puścić ma/ podzápłáceniem winy tysiącá grzywien Delatorowi/ o co forum ná Seymie ad instantiam Postow Ziemskich. A dobr Cerkiewnych od Cerkwi alienowánych/ według Constituciey Anni 88. o tym opisáney/

ktorą teraz Reasumuiemy. dochodźić máią. Dźierżawcy iednák Kwásową/Tárnkow/Janiewicz/Liplan/Buremcza/Woderády/Teremne przy práwieſwym zoſtáć maią. Brácтwá też Cerkiewne Religiey Grᵉckiey przy Práwách y Przywileiách ich zoſtáwuiemy. A nápiſámi przy Ewángeliách dobr Ziemſkich Szlácheckich dochodźić y pozyſkiwáć nie máią te Cerkwie / ktore teraz nie máią w tych dobrách poſſeſſiey. Proceſſy przy tym y poſtępki práwne y bannicye / ktore ná Oſobách Duchownych w ktorymkolwiek ſądźiezáßły y otrzymáne ſą / ták w Koronie iáko y w Wielkim X. Litewſkim kaſsuiemy / y pozwánych od nich wolnemu cżynimy.

Ná tymże záraz Seymie ná vſpokoienia náßego w Religiey vpewnienie wárownieyßę / táki Narodowi náßemu Ruſkiemu / Ludźiom mere Religiey Grᵉckiey Krol Jᵉᵒ M. Pan náß M. Przywiley dáć raczył.

ZYGMVNT III. Z LASKI
BOŻEY KROL POLSKI, WIELKIE XIĄŻĘ, LITEWSKIE, RVSKIE, PRVSKIE, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, á Szwedski Gottski, Wándalski, dźiedzicżny Krol.

Oznay

DZnaymuiemy tym listem nászym wszem wobec y káżde" z osobná/ komu by ieno o tym wiedźieć należało / ninieyszym y ná potym bedacym: Iż donosili nam ná Seymie teraznieyszym walnym Wárszáwskim / Postowie Ziemie Kijowskiey / Wolyńskiey / y Brástáwskiey imieniem Bráci swey ludźi Religiey Grzckiey / iákoby na stárodawne práwá Przywileia od Przodkow nászych świetobliwey pámieci Krolow Jch Mśći Polskich / Wielkich Xiążąt Litewskich y Ruskich / Przodkom ich Obywátelom Państw nászych / wszem stanom Religiey Grzckiey / Ruskiey nádáne / vbliżenie y bez práwie w wolnym vżywániu wiáry swey ponosić: Cerkwie Ruskie bez porządnych Pásterzow ná chwale Bożey y ná zwykłym porządku swym schodźić y vmnieyszenie brác: Slubow Małżeńskich / krzcżenia dźiátek / y inych Chrześciánskich Sákrámentow y nabożeństwá według zwyczáiu / porządku / y obrzędow Grzckich / á Kanonow Oycow Swietych ná Synodách postánowionych mieć nie mieli / proszac nas ábysmy w tym im krzywdy y vciśku y vbliżenia ponosić nie dopuścili / ále przy dawnych zwyczaiách práwách y

wolnościách Cerkwi Zakonu Grǽckiego / y lu-
dźie tey wiáry w Państwách náßych zachowáli.
Páſterzow y Przełożonych ich Duchownych
Archiepiſkopá Metropolite / Władykow / Archi
mándrytow y innych Swießcżenikow według
tych że praw y przywileiow ná potym záwżdy
podáwáli. A w tey wiáry ſtárożytney Chrze-
ściáńſkiey Grǽckiey / we wßem wolnie cále ſpo-
koynie y beſpiecżnie im vżywáć dopuścili / wá-
rowáli / y vpewnili. My prosby ich w tym wy-
ſłuchawßy / á chcąc áby pod ßczęśliwym páno-
wániem náßym / iáko káżdy weſelił ſie z wol-
nośći / ſwiebod y práwá ſwego / ták oſobliwie
wßytkie ſtany y ludźie tych państw náßych /
ktorzy ſą Relligiey Chrześciáńſkiey Kátholi-
ckiey Grǽckiey / áby żadnego vbliżenia krzy-
wdy y bez práwiá nie ponoſili / ále ſpokoynie
wolnie y beſpiecżnie wiáry y nábożeńſtwá / we-
dług Zakonu Grǽckiego y obrzędow ſwych v-
żywáli / wßech ludźi tey Wiáry Obywátelow
Państw náßych / według praw Przywileiow y
wolności / od Przodkow náßych Cerkwiam y
wierze Grǽckiey / tákże Stanom y ludźiom tey
Relligiey Duchownym y Swietſkim z dawná
nádánych / we wßem cále y zupełnie záchowá-

wßy /

wßy / tym listem Przywileiem teraz nieyßym
wáruiemy / iż wßelákie Stany / y Osoby ludzie
Relligiey Grzckiey Duchowne y Swieckie
wiáry swey według stárodawnego zwyczáiu /
porzadkow / obrzedow / y ceremonij Cerkwie
Grzckiey Orientalney / wolnie bespiecznie y
spokoynie vżywáć / y nabożenstwá swe odprá-
wowáć maią y wolni beda. A iáko z dawná
tá wiárá y stárodawne porzadki Cerkiewne
nauki y pismá od Oycow Swietych ná Syno-
dách podáne maiąc / przez długie látá trwałá:
ták y teraz ni wczym nienáruszenie trwáć y za-
chowána być ma. Pásterzow też ábo Przeło-
żonych Duchownych Władykow / Archimán-
dritow / Jhumenow / y innych Cerkiewnych
náuczyćielow y Przełożonych / według tychże
praw Przywileiow y wolności z dawná ná-
dánych podáwáć y przekładáć mamy / y do ża-
dney odmiány obrzedow przymußáć ich nie ka-
żemy / ále iák z dawná bywálo / y iáko stáre
Kanony y Przywileia ich opisuią / gwałtu w
tym y przymußenia żadnego mieć nie máią / y
owßem wolności y dobrey woli swey w tym
wßytkim zażywáć máią / według Kanonow
SS. Oycow / y dawnych praw Przywileiow /

swiebod/ wolności y zwyczáiow swych. Y ná to dálismy ten náß Przywiley z podpisem reki náßey Krolewskiey / y pieczęćia Koronna. Pisan w Wárßáwie ná Seymie wálnym Koronnym Roku 1607. Miesiácá Junia 18. dniá: Pánowánia Krolestw náßych Polskiego dwudźiestego: á Szwedskiego 14. Roku.

SIGISMVNDVS REX.

Záchariaß Jelowicki Sekretarz y Pisarz.

Oteyże Gręckiey Relligiey Constitutia, Roku 1609.

Z Ludźie Relligiey Grąckiey gruntownieyßego vspokoienia Relligiey swey/ y obiáśnienia Artykułu ná przeßłym Seymie o tym vczynioneg° potrzebowáli. Tedy teraz prze náwalność spraw przyść do tego niemogąc/ odkládamy to w teyże mocy do drugie° Seymu bliśko przyßłego. A interim zachowawßy w cále Constitucyą przeßłego Seymu wáruiemy/ áby ći Przełożeni Duchowni/ ktorzy vnią z Kościołem Rzymskim przyieli/ tym ktorzy przestawáć z niemi niechcą/ wzaiem z drugiey strony tym co w niey są/ żadnym sposobem y pręteχtem oppressiey y przenagabánia ieden drugiemu nie czynił. Ale w pokoiu we

Władictwách/ Monásterzách/ Cerkwiách/ y dobrách Cerkiewnych ták w Koronie iáko y w Wiel: Xięstwie Litew: záchowáni być máią/ pod winą dźiesięći tysięcy złotych/ ktoby co ná potym przećiw temu vczynił: o co forum ná Trybunał/ niewkładáiąc w to Sedźiow Duchownych/ vkázuiemy. Táka była námowiona Constitutia: Lecz potym Seymie owy punct wyrzućiwszy/ Niewkładáiąc w to Sedźiow Duchownych/ włożono ná to mieysce iest/

Tego dokładaiąc/ iż iesliby co ktora stroná gwáltem/ álbo iákimkolwiek sposobem od Seymu przeszłego drugiey stronie odiętá: tedy o to wolne práwem czynienie przed Trybunałem compositi Iudicij zostáwuiemy. przećiw ktorey odmiánie vchwały Seymowey/ záraz tegdyż protestacie záżty.

O TEYŻE RELIGIEY GRÆCKIEY Constitucia Roku 1618.

Iż dla náwalnych spraw Rzeczypospolitey/ nie przyszło do vspokoienia doskonálego Religiey Grꝛckiey ná teraznieyszym Seymie/ tedy to odkładamy do przyszłego bliższego Seymu: pod ktory czás ludźie Religiey Grꝛckiey/ Duchowne y Swietskie záchowuiemy w pokoiu y w wolnym y zwyklym nábożeństwie/ do ktore nie máią być przymuszáni/ áni práwem pociągáni.

O TEYZE RELIGIEY GRÆCKIEY. Constitucia Roku 1620.

VSpokáiaiąc Religie Grecką/ Constitucye Roku 1607. Reassumuiemy/ y według niey w rozdawániu Beneficij Cerkiewnych/ in futurum záchowáć sie mamy.

Decretá Trybunalskie zmácniaiące degradátie odstępnego Metropolitá y Władykow od S. pámięci Meletiusá Pátriárchy Alexándryskiego: Topotyrite Pátryárchiey Konstántynopolskiey/ przez listowne Decretá wydáne.

Pierwszy Decret Roku 1605. w ktorym sąd główny Trybunalsky Pocieia Metropolite odstępnego/ zá stárszego w rościągániu Jurisdictiey nád ludźmi Religiey Greckiey/ pod błogosłáwieństwem Pátryárchy Konstántynopolskiego trwáiącemi/ nieyznawa: y Metropoliey go (accomoduiąc sie decretu Exárszyne-mu) Kyowskiey y wszytkiey Rossij oddála.

Drugi tegoż Roku/ w ktorym tenże sąd główny Trybunalsky Brácтwo nászeDuchownych y Swietskich/ wolne czyni od odstępcy Metropolitá wieczynymi czásy: zá zwierzchniego nam nieyznawa go/ y od przysądu iego nas wyłácza: á nákazuie mu vkrzywdzenia swego v Pá-

tryárchy

ryárchy Konstántynopolskiego/ przyrodnego w tym Państwie Pásterzá Ruskiey Cerkwie/ lub v Exárchy iego ná nas dochodźić.

Trzeći Roku 1609. w ktorym forum sąd głowny Trybunalsky przed sobą vznawá Poćieiowi odstępnemu Metropolićie: y to słowko/ Cumpositi Iudicij odćina: do tego Monásterz S. Troycy Bráctwu náßemu ná wieczne cżásy przysądza.

Cżwarty tegoż Roku/ w ktorym tenże głowny sąd Trybunalsky/ tákże forum przed sobą temuż vznawa: á Decretá kołá Duchownego kassuie/ y wßytkie zádworne Processa znosi.

Piąty tegoż Roku/ w ktorym tenże głowny sąd Trybunalski/ tákże forum przed sobą odstępcy Metropolitowi Poćieiowi vznawa: sámego ná vpad w rzeczy zdáwa: Cerkwie wßytkie Wilenskie Protopopie/ Popom/ Ławicy Ruskiey/ y wßytkiemu Bráctwu Cerkiewnemu/ ludźiom Religiey Greckiey przysądza: á pozwy do kołá Duchownego zápozywaiące wyniesione/ kassuie/ y annihiluie.

Krzywdy y Dolegliwości/ ktore nas od Odstępcow náßych obchodzą.

Te tedy ſą práwá Duchowne y Swietſkie / Swiebody y Przywilegia (dawnieyßych Przywileiow ná ten czás wteyże Máterij nieprzywiodßy/) narodowi náßemu Ruſkiemu w Nabożeńſtwie ie° ludźiom merè Religiey Græckiey ſłużące. Ktore Miśćiwy y táſkáwy Czytelniku przeczytawßy vważáć racz / iák nas ſłußnie Apoſtatowie náßi/ pod iárzmo poſtußeńſtwá ſwego nam nieżwykłe y nieznoſne záćiągáią/ y záprzac vśiłuią: iák nas ſłußnie Mándatámi y ſwemi Zapozwy turbuią: Vniverſałámi cżći odſądzáią: fałßywie zmyśloney Zdrády Tureckiey potwarzą / vczćiwe/ zacne / y niwczym niepodeyzráne Oſoby máżą/ lżą / bezecnią. Nas Zakonniki Duchowne/ y wßytek poſpolity miáſtá Wileńſkiego nabożeńſtwá náßego lud/ ſłowámi vßczypliwemi po domách/ ná Ratuſzu/ z Káthedr / ná Rynku/ y po Vlicách iák naśmiewcy ſromocą / y táią: iák dźiki iáki zwierz ćuráią śie nami y vbiegáią: rozmow známi/ y wßelkiey zwykłey przed tym conuerſácicy / iákoby nie Chrześćiánie/ známi zákázuią. Przykrośći iákie nawietße mogą ſłowem y dźiełem wyrządzáią: ná Monáſterz náß kámieńmi z proc rzucáią: ſtrzały z łukow ná grunty y domy/ á ná Cerkiew z knotem śiarczyſtym zápalonym nápußczáią: Ná plácy tegoż Monáſterzá zápalone głownie przez Mur wrzucáią: Miedzy węgły śćian Cerkiewnych/ ogniem zátleione ſukná vwoßczone/ z inßemi ogień żarzącemi przyprawámi y knotámi wtykáią: Ná Ratuſzu/ y po wielu Grodách Proteſtacij od nas nieprzyymuią: z Xiąg Spraw nam do práwá potrzebnych niewydáią: Woźnym w ſpráwách náßych ſłużyć zákázuią/

á kto-

á ktorzyby służyli/pœnuią y więzią: Listy náße po drogách
v Kurſorow odeymuią: á inße pod náßym imieniem/ná
oßukánie ludzi niewiadomych zmyślaią/ pißą/ y przeſy-
łáią: Inße záśie podſtępne fałßu y kłamſtwa z poprzyśie-
gániem śie pełne/ po mieyſcách ludnych podmiatáią.

Ażeby ták czyſte zacnośći náßey złoto záćmiwßy/ y
piękną dobrey ſławy wßytkiego Narodu náßego barwę
odmieniwßy/ owßeki nas wnętrzney vćiechy náßey po-
zbáwili/ Miáre náße świętą z piersi náßych wyrwáli/
y od zwykłego nam zbáwiennego poſtußeńſtwá Wſcho-
dniego oderwáli/ zmyślili y vdáią/ iákoby trzey Pátri-
árchowie Wſchodni przyſłáli rozgrzeßenie Moſkwie ná
podniesienie woyny z Litwą: Vdáiąc przytym y to/ iż
przez te nowonáświęcone Duchowne/wßytkę wiádomość
z Páńſtw Jeº Kr: miewa Pogánin. Nád to/ vdáią y
to/ iákoby Przewielebny náß Oćiec Archimandrit/ dla
zbuntowánia y zámießánia w ludziách przez rożne prá-
ktiki/to/że ieſt Archiepiſkopem Połockim/ wWilnie y w
kráiu Połockim rozßerzáć y vdawáć miał/ iákoby śie to
z wołą Krolá Jeº M. dźiać miáło. ó niewſtydli-
wośći: iáko ná wßelkie y cześći y vßánowánia godne Me-
że/ Krzyż ſobie od Chryſtá Páná zadány w pokorze y w
pokoiu nośić lubiące/ Krolewſtwu temu iákoChrześći-
áńſkiemu záwiśdy ſprzyiáźliwe/ po ktorym iákoby z
Chrematiſmu iákiego/ zá pomocą Bożą wyzwolenia
ſwego z tey ćieżkiey niewoli oczekiwáią/ mimo wßel-
ki wſtyd ſromotnie śie rzucaß? Jáko śie ná Sługi
Boże wierne/ ná grzech nikogo rozgrzeßáć niezwykłe/ y
z pokoiu Chrześćiáńſkich Páńſtw ćießące ſie/ mimo
wßelką boiaźń Bożą złośliwie tárgaß? Przez te wßyt-
kie tey świętych Pátryárchow náßych niewoli łárá/ záś
kiedy y nam nyße ku Oyczyźnie náßey niezyczliwośći/

nierzłoc zdrády podeyzrzenie pokazało śie? Ják y ná te nowo poświęcone dobrego ſumnienia Duchowne Oſoby / Oyczyznę ſwoię miłą / iák Duſze ſwoie miłuiące / Rodzice / Brácia / Siostry / y inſze krewne y powinowáte w támtych temu Nieprzyiácielowi bliſſych kráinách / ná Wołyniu / ná Vkráinie / ná Podolu / y ná Podgorzu máiące / mimo wſzelką prawdę / niebáczńie ſie mieczeſz? Aby śie też vdána Oſobá / wolą ná to Krolá Jeº Mśći dla zbuntowánia ludźi ſczycić miátá / opáczńie y w tym iák we wſzem innym ieſt vdána: Y owſzem przećiwna rzeczą ná widoku. Záż śpi ná tákie Calumniatory byſtra / nieuſypiáiące° okó wemśćiwym rámieniu Bożym / pomſty zrzenicá? Táka to twoiá prawdá / iáka y owá / ktora śie wſzytkie Litewſkie niemal iuż y Korenne Páńſtwá zádusili / vdáiąc / że śie tu w Wilnie Mieſzczáńie o zdrádę przekonáni / po domách y po więzieniách ſámi truią. Że we Lwowie o też zdrádę przekonánych kilkudźieſtu Mieſzczan ſtrácono. Że ludźiom wielkim / zacnym / y Rodowitym w záćiągu tym teráznieyſzym Oyczyznie / y Krolowi Jeº M. Pánu ſwemu Miłośćiwemu ſłużącym / Rotmiſtrzom / y Potkownikom chorągwie / prze teyż zdrády pokazánie śie po odbierano / y ſámych ná gárdle pokarano. O złośći. Gdźieſz tu ſumnienie? Gdźie złożność? Gdy by kto twoim codźiennym piekelney kuźnie nowiną wiáre dawáć chćiał / żywo duſze puśćić byśie muſiał. Już liſty Zdrádźieckie przeiete: Już ćiągnieni przyználi śie: iuż wielu z Rusi ná Szpiegierſtwie potápano.

Ale troiákie mowią kłamſtwo / (bo ták śie ſtroſowáni z tey złośći Teologowie Apoſtátſcy obmawiáią) Officioſum, Iocoſum, Pernicioſum. Záż ná vczćiwe y ná krew Bliźniego kłamáć ktore z tych trzech powżwała? Záż Zártowne y Sprzyiáźliwe kłamſtwo tey ſa

Dxo. 23
Iob 13

Z powinności. Z żartu, Szkodliwe własności

własności/áby szkodziły: Szkodliwe to iest Kłamstwo/o ktorym Bog mowi/Niebedzieß kłamał. Zaż niezkáżdego prożnego/ nierzkac kłamliwego y ná kreu stoiącego słowá/liczbe oddamy w dzień sądny Pánu: Zaż czynić mamy zle rzeczy/ áby przyßły dobre: Od káżdey rzeczy złemu podobney/ mowi Bog: Apostoł Páweł/ wściągayćie sie. Krol zás y Prorok Dáwid o Bogu/ ktory nienawidzi Kłamstwá/ świádectwá wydáiąc/Nienawidziß/ mowi/ wßytkich ktorzy niepráwość plodzą: Wytráciß wßytkie ktorzy mowią Kłamstwo. Człowiekiem krwáwym y zdrádliwym bedzie sie brzydził Pan. Niechże ná zasługe nienawiści Bożey mierzią zki y wytrácenia mowią kłamstwo [czego my im niezyczymy/ále ráczey v pámiętánia sie/] ponieważ im Teologia ich tego pozwala: My y Cerkiew Boża tego zwyczáiu niemamy.

Leu. 19 Matt: Cap. 12 Rom. 3 I. The. cap. 5. Psal 5.

Ale zaż tylko tego złego z tey przepaßtney Kuźni ná nas/ y ná wßytek Narod náß: Ná papieru záiste pierwey by nam/ niż ná codziennych nieznośnych/ ktore od Apostatow náßych ponosimy/ y vßczypliwych przykrości przekładániu zeßło. Co trzećie ábowiem słowko/ná ohyde niepokaláney Wiáry náßey Schismatikámi/ á ná hánbe czyßtey Narodu náßego ßławy Náleważkámi nasłáia y sromocą. Wczym sie nam wielka od nich niesprawiedliwość dzieie: Nas Krolowie Jch Mść Polscy/ Pánowie náßi/ świetey pámięci Przodkowie Krolá Je° M. Páná náßego Miłosciwego/ y sam Je° Kr: M. we wßytkich Práwách náßych Wárunkach/ Przysięgách/ Statutách/ Konstitucíách/ w Przywileiách/ Vniuersałach/ y w priuatnych swych Listách nieinaczey názywáć racza/ tylko ludźmi Grąckiey Religiey: A to ad differentiam ludźi Religiey Rzymskiey: Wzgledem zás Apostatow náßych/ názywáć nas racży Krol Je° M.

Pan náß Miłośćiwy/ w przełożoney Roku 1607. Conſtitutiey Ludźmi merè Religiey Græckiey: á w przełożonym Przywileiu pod tenże czás nam dánym miánować nas raczy/ ludźmi Religiey Chrześćiáńſkiey Kátholickiey Græckiey: Lud iednák ten Bezimienny/ mimo wßelką ſpráwiedliwość y ſłußność Odßczepieńcámi nas potrzaſywa/ niechcąc ſwey Hermaphroditskiey ſromoty widźieć/ że to y owo ſą/ álbo ni to ni owo: ni ptak ni zwierze: to ieſt/ ni Græckiey Relligiey ludźie/ ni Rzymſkiey: My Ruś Wſchodniego poſłußeńſtwá y wyznánia/ ieſteſmy Ludźie merè Relligiey Græckiey Kátholickiey: Pánowie Polacy y Litwá Záchodniego poſłußeńſtwá y wyznánia/ ſą merè Relligiey Rzymſkiey Kátholickiey: Oni miedzy námi y Rzymiány coś non merum/ nießeżere coś/ álè fictum/ coś zmyßlone/ ni to ni owo. Ich to tedy ráczey názwiſko właſne/ nie náße: ktorzy Apoſtołowawßy od z wyklego y przyrodnego ſobie Páſterzá Pátriarchy Konſtántynopolſkiego/ Apoſtatow imienia nabyli: od ßczepiwßy śie od Swiętey Cátholickiey Apoſtolſkiey ktora ná Wſchodźie Cerkwie/ nábyli nazwiſká Odßczepieńcow.

Ale ieśliże y Málewáykowſkie nazwiſko nie im właſnie ſłuży/ Miłośćiwy y łáſkáwy Czytelniku owáżyć racz: ktorzy właſnemu ſwemu w Duchu Pánu/ Pátryárßie/ mowiemy/ Konſtántinopolſkiemu (ktorego Ruſkiey náßey Cerkwie Przełożeni/ y z Duchownego y z Swiętſkiego práwá powáżności znáć powinni ſą zá Páná w Duchu y Páſterzá) wierności niedotrzymawßy/ przyśiege mimo wßelką ſłußność/ nierzkąc mimo wßelkie práwo złamáli/ poddáńſtwo Duchowne wypowiedźieli/ inßemu śie w Duchu Pánu poddáli/ á náprzećiw pierwßemu woyne podniozßy/ w Duchu poddáne iego gnębią/ vti-

Ludzie Religiji Katolickiey pospolicie ad alterius Swiata za takich urnani są Obrządku Łacińskiego, Obrządku Greckiego, bo ci Katolicy nie mieni tytułu Katolicy służą oraz tem ktory z Łacinikami w niedoczeni i iedey głowy widomey Kościoła urnanej

ſkuią/ biedzą/ y wßelákoną vpad przesłáduią: Sámeº
też tego pierwßego przyrodnego Páná ſwego lżą/ ſro-
mocą/ czći y wiáry odſądzáią. Zaż nie tym tákowym
ráczey to Náliwáykowſkie nazwiſko ſłuży? My przy
zwyklym náßym od Przodkow náßych / przy wźięciu
Chrześćiáńſtwá nábytym / y nam Potomkom ich
zoſtáwionym: Panie w Duchu y Páſterzu zoſtáiąc / zá-
kiey ſłußności tym nazwiſkiem lżeni bywamy? Gdyby
Woiewodá ktory ſwemu właſnemu Krolowi przyśiege
złámawßy/ poddáńſtwo mu wykázał / á inßemu śie po-
gránicznemu Krolowi poddał: woyne przeciw pierwße-
mu podniosł/ y lud ten ktory wiego Woiewodzſtwie iemu
práwem dozoru / á Krolowi práwem przyrodzonym na-
leżał/ muſem y gwałtem przez rozmáite przykrośći / y
vtiſkowánia od Krolá oddalał/ y gwałtem odwodźił.
Co rozumieć mamy? Niewiernikiem Krolewſkim / że
właſniey nierzeczemy/ tenli lud znány y zwány miał być/
ktory opuśćiwßy Woiewode wiernie przy zwyklym przy-
rodnym ſobie Krolu y Pánie ſtoi: czyli też Woiewodá/
y Ći ktorzyby go wtym náśládowáli? Toż y tu ſądź: 113
Metropolitá wźiemi Ruſkiey ieſt ná kßtałt Woiewody/
á Pánem iego w Duchu y ná kßtałt Krolá / ieſt Pátri-
árchá Konſtántinopolſky: Ktoż tu winnieyßy? kto Ná-
lewáyko? My ktorzy Pátriárchy Páná ſwego w Duchu
przyrodnego/ wierność mu cáłą záchowuiąc / nieodſte-
puiemy: czyli Metropolitá/ktory mu wiáry niedotrzy-
mawßy / y ſámego odſtąpił/ y w Duchu poddáne iego
niektore zá ſobą odwiodł / á niektore odwieść vśiłuiąc
gnábi/ vtiſkuie/ krzywdźi/ y rozmáitemi przykrośćiámi
vbiedza/ áby właſnego ſwego w Duchu Páná odſtąpili /
á temu do ktorego śie on mimo wßelkie práwo krzywo-
przyśieżnie przedał/ poſłußeńſtwo oddáli.

Ale Bratrzyk Cerkiewny przyſłuchowáti bo Metro- Ważay
polita ma bydź uważny iáko ſtarozta Patryarchi Konſt. a Exarchi Ruſkich
iáko Woiewoda, a Exarcha Krymſki iáko Król. przeto
tego Woiewody iáko niepoſłußnego Oycu ſwemu w Duchu Krymſkim
odnieſ[illegible] dobrze czyni i zbuntowánia ſtarſze zabaſpieczа.

Vważay przeto Miłościwy y łáskáwy Czytelniku/ á sądz iákoć Bog twoy y Sumnienie mile iest / prosimy/ komu to obie/ y Odbezpieńcem zwánym być/ y Náleważyć ſłużnie y ſpráwiedliwie należy.

Trágædia ktora ſie dźiáłá w Mieśćie Wileńſkim nád Wiernymi/ zá Inſtantią Apoſtatow.

To/ mowiemy/ známi pod ten/ y po wßytkie inße czáſy Apoſtatowie náßi czynili y czynią / zá dźiwowiſko nas świátu y ná vrágánie podáiąc : nieobawiáiąc ſie wtym ni bołáźni Bożey/ ni ná wſtyd ludzki nieoglądáiąc ſie : ni ná ſámego náwet przyrodzenia/ nierzkąc ná ludzkośći powinność / ſrogośći práwá poſpolitego nieſpominamy/ nierespectuiąc. Ktorzy/ (że wam żałoſna terázniey-ßa Tragædie/ ktora ſie známi w Wilnie toczyłá/ w krotce przełożemy/) pod ten práwie ſámy czás/ gdy wßytkiemu Chrześćiáńſtwu zbáwienna Krzyżowey Chryſtá páná náßego śmierći pámiątke obchodzić przypádło : pod tydzień ktory my Straſtnym/ to iest/ Hebdomadam Paſsionis, meki Páńſkiey tygodniem názywamy : w ktory Judaß / Kaiphaß / y Annaß z ſwemi iedynomyślnymi Zdrady knuiąc/ potwarz zmyśláli/ ktorąby niewinnego Chryſtá páná ſpotwarzone° o śmierć byli przyprawili. Pod ten/ mowiemy/ tydzień w ktory nabożeńſtwá náßego w Mieśćie Wileńſkim ludźie pobożni/ ſercá ſwe przed Pánem Bogiem korząc/ do goretßey Pokuty/ y płáczliwego meki Páná Chryſtuſowey rozpámiętywánia gotowáli ſie : á Sumnienie ſwe proſtuiąc / do Spowiedźi grzechow ſwoich ſporządzáli ſie : ná przyięcie żywot dáiących Ciáłá y Krwie Syná Bożego Táiemnic/ ſpoſobnymi ſie ſtáć zámiśláli: Alić w Sobotę Kwietną wßyt-

kie sie te ich pobożne zamysły pomieszały. Gdzie abowiem ktore° znich słudzy Mieyscy potkali/tám mu stáwienia sie ná Ratuszu nagły zákaz dali: gdzie bez żadne° Delatora, zá Instigatia Rzeczniká Mieyskie° / do żadnych obmow y dobrodzieystw práwnych niedopuszczeni/á ostátniey Condicicy Prokuratorowi w obronę podáni/wodzeni byli z sądu Gáyne-go/ do sądu Rádzieckiego: Potym záraz o ie-dnym y tymże dniu/ po iedynkiem z postrá-chem kátownie ná Inquisicicy pytáni/ do wie-żienia Ratuszne go byli podáni. Z miedzy kto rych w Poniedziałek wielki wyłączeni trzey/ do podziemney Ciemnice po odbierawszy im Pásy y Noże/ sprowádzeni byli/ do ktorey ná-bezecnieyszi iáwni Złoczyncy podawáni bywá-ia: Drudzy w pierwszym Wieżieniu zostáli. Weśrzode tegoż tydniá z Ratuszá schodzić nie-kázano/ Raycy tegoż Miástá Wileńskiego zá to/ że prosił Pisárzá Mieyskiego o Wypisy z Xiąg spráwy tey. We czwartek zákazano y z Ratuszá schodzić niekázano drugiemu tegoż Miástá Wileńskiego Raycy / zá to że był ná Pogrzebie Collegi swego Burmistrzá Wileń-skiego/ w Cerkwi nászey chowánego. Tych-że dni Szewcá iednego posádzono do Ciemni-ce zá to/ że pod czás swiętá Zásnienia Pánny Naświętszey do Kiiowá w obroce chodził: in-szych zá inśze pobożne winy zákázowano/ łápa-no/ y pod Ratusz bez żadnego práwá y sądu/ przez wszytek ten Meki Páńskiey tydzień / y przez dni swięte Wielkodzienne trapiono y moż

Ná Ratuszu posádzeni PP.

Semen Iwánowicz.
Jan Korowicz.
Feder Kuszelicz.
Bogdan Borisowicz.
Wásyly Báránowicz
Wásyly Kułakowsky
Wásyly Druhowiná.
Krzyszłoph Wasylewicz.
Stephan Zaherský.

pod Ratuszem posádzeni, PP.

Semen Krásowsky.
Bogdan Symonowicz.
Isáák Wołkowicz.

P. Ierzemu Chocieiewiczu.

P. Philippu Sienczyłowiczu.

P. Łukaszá Sobolá.

dowano: Pod tenże czás Rzemieśnikom od Wolności ich Cechowey klucze poodbierano.

Táki to gorący y nagły opał był / tak náwalnie ßumiący wicher / ták ſtráßliwa burza / iákoby pod dzień ony ſtráßny / áni w naokrutnieyßym iákim oblężeniu / y iuż tuż nád ßyćiá wißącego zwyćieſtwá ßturmie. Biedny lud zdumiáły / á coby ſie znim dziáło niewiádomy / to ſám to tám / ták nieprzyßły biega / á coby to było / pyta: ſkądby tákie nieſłychane głoſy / ſkąd niebywáła tá zniewagá / ſkąd te niezwykłe náśmiewiſká y vrągánia práwie nieprzyiáćielſkie / od ſąſiádow od Spotkupcow y Spotrzemieśnikow: ták nagłe á ſurowe ścisnienie y nie Chrześćiáńſkie opprimowánie / że ſłußnie o ſobie w te ſwoie ćießkie dni / w gorzkości ſercá ſwego owe Prorocſkie ſłowá głośić byli mogli.

Oćiechá niewinności Zacne° narodu Ruſkie°.

Płácząc płáczemy / á łzy náße ná policzkách náßych: niemáß boleści iáko ieſt bolesć náßá / á niemamy pocießyćielá: Brácia náßi wzgárdzili námi / á ſtáli ſie nam Rozbrácią / y iárzmo niepráwości ſwych ſtoczyć y włożyć chcą ná ßyie náße. Mießkamy miedzy Chrześćiány á nienáyduiemy odpoczynku / dla wielkiego náćiele vtrapienia / y dla ćießkiey w Sumnieniu niewoli. Łkamy ścisnieni gorzkością od Odſtępney brácí: ktorzy odieli nam wßelką ochedożność náße. Wywrocili ſerce náße w nas / y pełni ieſteſmy odnich gorzkości: Wzdychamy / á niemáß ktoby nas ćießył: Płáczemy / á niemáß ktoby łzy oczy náßych otárł Mnogie ſą wzdychánia náße / á ſerce náße żałoſne: bo zápalili ſie Odſtępcy náßi iáko ogień paláiący / y pożyráiący: wyćiągneli zdrádliwe łuki ſwoie / á poſtáwili nas ſobie iáko cel przećiwko ſtrza-

to strzale: Wyćiągneli / y vmocnili práwice swoie / áby pobili wßytko / toby iedno pięknego ná poyzrzeniu w S. Cerkwi náßey Ruskiey widzieli: otworzyli ná nas Potwarliwe vstá swoie / wydáli rzeczy fateßne á głupie: Karmią nas popiołem złey Sławy / á poią piołunem martwey Zdrády: klaßkáią nád námi rękomá / pogwizdáią / á kiwáią głową swoią: kßykáią ná nas / y zgrzytáią zębámi / á mowią połkniemy ie / pozrzemy ie. Oto dźis iuż ten dzień / ktoregośmy czekáli / otośmy go iuż náleźli / obaczyliśmy go: Vczyniliśmy cośmy myślili: Wypełniliśmy cośmy w sercách náßych vknowáli. Przeto ßkázimy ie / á nieprzepuścimy dobremu ich: Vweśelimy śie ze złego ich / ná głowy ich od nas rzuconego / á podwyzßymy rog dumy náßey / y wykrzykniemy w mocy fałßu náßego / Hoy / iuż pánuiemy.

Przez co rázone od nich serce náße woła do Páná / wywodzy łzy iáko rzekę: niedáie sobie odpoczynku / y nieprzestawa zrzenicá oczu náßych. Wylewamy iák wodę serce swe przed oblicznośćią Páńską: podnosimy kniemu ręce náße / y wgorzkości sercá náßego wołamy. Wspomni Pánie ná to / co śie nam przydáło / weyzrzy á oglądy zelżywość náße: Dźiedźictwo náße Apostatowie náßi obrocić chcą do obcych / Cerkwie náße do cudzych: chleb náß własny iemy vnich zá naiem: wodę náße własną pić musiemy zá pieniądze wiezią nas / vśiłuią / y żeną zá sobą ná zábłądzenie: sprácowánym niedáią odpoczynku. Sámi zgrzeßyli / á nam swoie nieprawości znosić każą: z niebeśpieczności duß náßych pánować chcą nádnámi / rozumieiąc / że niemáß ktoby nas z ręki ich wyzwolił.

Obacz przeto Pánie / obacz prosimy pilnie / á przypátrz śie boleści náßey: przypátrz śie / iák Odstępcy náßi przyzwáli iák ná vroczyßty dźień tych / ktorzyby

rzyby nas ſtráßyli w koło / áby śie ktory im wydał / lub to vczynił / co wiec y niewinnego winnym czynić zwykło: ták buduią około nas / obtaczáią nas złością ſwoią: Stáli śie nam Niedźwiedźiámi ná zdrádźie leżącemi / Lwámi w mieyſcách ſkrytych / Zmiiámi w rozpádlinách ziemie / Pádálcámi ná drodze / Smokámi po ścießkách / á ták dem zápáleżywośći ſwey złamáć nas y ſpuſtoßonemi vczynić vśiłuią. Co my nedzni od nich záđáne czuiąc / á w ſercách náßych rozpominaiąc / w tobie Bogu náßym mamy nádźieie / ktoremu z litowánia nie vſtáły / y miłośierdźia ſą cále: Ty czaſtká náßá / ná ciebie ſámę° ſtráćiona dußá náßá czeka. Abowiem dobry ieſtes tym / ktorzy w tobie nádźieie máią: dobry ieſtés dußy tey / ktora cie ßuka: ſyćiſmy iuż vrogánia / ále śie zlituieß Pánie według mnoſtwá litośći ſwoich. Chyla ludźie złośliwi ſąd podług ſwey żądze / áby przewrocili ludźi niewinne ná ſądźie ſwym: Ale ktoż ieſt tákowym / ktoryby rzekł áby śie ſtáło / gdy Bog nieroſkázuie? Rozdárłić ná nas vſtá ſwoie Odſtępcy náßi / ſtrachem y śidłem / y cogodźinnemi fałßywemi nowinkámi: Ale da śie P. Bog náß vprośić / poyrzy y obaczy z nieba / á obłokiem zaſtáwi nas / áby do nas śidłá ich y ſtrachi niedoßły. Łowiąc łowią nas ják ptaki / iámy ná żywot náß kopáią / y kámienie ktoremi by nas przyłożyli / gotuią: y wołáią iuż zginęli / iuż zginęli.

Ale ty nieba y ziemie Pánie / ktoregomy świętę imie wzywamy / wyſłuchay głos náß: nieodwracay vchá twego od wzdychánia y wołánia náßego: weyrzy ná vtrapienie náße / bo śie zbeſtwili nieprzyiaćiele náßi: Weyrzy ná wßytek lud wzdychaiący y pokoiu ßukáiący: Przybliż śie w dźień / w ktory cie wzywamy: Rzekni do nas / nieboycie ſie: Sam oſądz rzecz duße náßey / Odkupićielu żywotá náßego. Obacz nieprá-

wość

wość Przeciwnikow naßych ná przeciwko nam/ á osądz sąd náß: Bacz ich wßytkę zápáleżywość/ wßytkie myśli ich przeciwko nam obacz. Słyßyß Pánie vrogánia ich/ y wßytkie myśli ich przeciwko nam widźiß: Piosnką ich ieśteśmy/ ktorym ty oddaß wzaiem Pánie według vczynkow vst y serc ich.

Słußnie/ mowiemy/ o sobie w te swoie ćiężkie dni w gorzkości serca swe° te Pror: Boże° słowá głosić byli mogli/ iákoż y głosili: ryczeli wbolesći smutney duße swoiey.

O byś był mogł Zacny narodzie Ruśky/ tey nędzney á bezlitośney náßey Trágędiey spectatorem być przytomnym. Obaczył byś był vczćiwe Mátrony ledwie co żywe z dźiatkámi po rynku biegáiące/ á coby śie z mitemi ich Małżonkámi ták nieśpodźiánie dźiáło y z nagłá stáło/ nie wiedzące: Mátki śie o synách/ żony o mężách dźiátki o Oycách pytáią/ á gdźieby śie náydowáli/ y coby śie z niémi stáło wywiáduią śie. Płácz/ wrzask/ nárzekánie/ támenty śerdeczne niebioská przerażáią/ wzdychánia ćießkie obłoki ochmurzáią: łzy krwią ociekłych oczu iák deßcz twarzy y piersi oblewáią. Wßędźie ábowiem po domách/ po vlicách/ y ná rynku ieden owy nie Chrześćiánski głos zdrayćy/ zdrayćy. Ruś niezbożnicy zdrayćy/ ßpiegierze.

O zacny/ że y powtore rzekę/ narodzie Ruśky/ do iákieyś zá twe wierne y krwáwe/ Krolom Pomázáńcom Bożym Pánom swoim Miłośćiwym pokázowáne/ y dźiś pokázuiące śie przez ćie posługi: do iákieyś/ mowiemy/ zniewagi/ pod te nießczęśne á návczćiwe y pobożne twe stoiącey Apostásiey ćießkie ná ćie czásy przyßędą: że ćie iuż lekkiey condiciey Lud mieyski/ sąd Ratußny niewáżny/ bez żadnego práwá y dowodu/ bez żadne° sądu y wyroku zá instancya surowieiącego Apostaty/ zdrayćą być publicè głośi y wyrokuie. Wßytko to y słyßałbyś

byt y obaczyt sam przez sie/ bys przez te niedziel kilká w Wilnie byt nam przytomny.

W Cerkwi Bożey Hímny o mece słyßał bys Páná Chrystusowey: á w domách ludzi pobożnych tkánia z Mordow wybránych Páná Chrystusowych. W Cerkwi Bożey śpiewano/ Dźiś czuie Judaß / iák by wydał Páná: á ná Ratußu gaiono / iák by y studzy iego byli wydáni. Cáły ten ostátni Wielkiego Postu tydzien od wßelkich Sądow wolny / y Ratuß zamkniony bywáć zwykł/ teraz y temu nievfolgowano: ó czuł ci áż y nád der czuł: iákby byt wydał Páná. Czuł áby w domi. Bożym kámień ná kámieniu niezostał: áby zniego y Stárßi y Młodßi byli rosploßeni. Tentował o gwałt/ odważał ná to wielu żywot. Ale skim Bog/ człowiek co temu vczynić może? Co oczy ludskie przeciwo Słońcu?

Rom. 8

Ták nam w smutku smutny męki Páńskiey tydzien przeminął. Przyßedł dzień chwalebny Wielkodzienny: Co zá vciecha biednym Więźniom / ktorzy po wßytkie przeßłe látá/ iák ná inße/ ták osobliwie ná ten známienity Zmártwychwstánia Páńskiego dzien/ żywot dáiącemi/ Ciáłá y Krwie Páná Chrystusowey Taiemnicami Duße swoie karmić w zwyczáiu miawßy: Ná ten czás tego y zá wielkiemi/ do Rády Mieyskiey czynionemi prosbámi dostąpić nie mogli: ktorzy ná te ludzkość / nie rzeczemy/ ná pobożność w sercu swym sposobić sie nie mogli/ áby tym vczciwym y Bogá sie boiącym mężom tego byli nie bronili / czego żadnemu w swey Religiey człowiekowi od żadnego sądu broniono nie bywa: Nie puścili im tey Duchowney vciechi ná ten známienity dzień zażyć.

Byli tácy/ ktorzy Mátki/ żony/ y dźiatki wzákład ná swe mieysca do więzienia dawali / byle im tylko ná

kilká

kilká godzin do Cerkwie stąpić pozwolono było/ aby się w sumnieniu swym przez Swięta spowiedź/ pod takie chwalebne Swięto/ przed P. Bogiem sprawiwszy/ żywot daiących Ciáłá y Krwie Synà Bożego Táiemnic vczesnikámi godni stáć się byli mogli: ni ták dopuszczeni byli. Ó zbożności. Coż tám ciału zá vciechá / gdzie Duch smutny?

Ták ci błogosławieni/ fałszywym Zdrády płaszczem od złośliwych Potwarcow pokryci/ dla Religiey swey Stárożytney y od Cielesnych y od Duszewnych vciech przeociężałość nielitościwych Sędziow oddaleni strádalcy / dni chwalebne w smutku Duchá swego w tym okrutnym więzieniu przeprowádzili/ w ktorym ciemniczne niewżáły cierpliwie w lubey wdzięczności znosząc/ P. Bogá/ że ie dla prawdy swey S. według zdolności sił ich/ cokolwiek vcierpieć godnemi vczynić raczył / chwałą.

Ktore/ y sáme wyzwolenie ich wszelki Miłościwy y Łáskáwy Czytelniku Modlitwie twey do Páná Bogá / y pieczołowániu / ile człowiek o człowieku pieczołować może/ polecamy. Twey iednák Spotwyznawco osobliwym sposobem / ábysmy ták ieden drugiego ciężary nosząc/ Zakon Páná Chrystusow wypełnili. Gala. 6

Krotkie do swoich Nápomnienie.

A przy Modlitwie zá niemi y zá námi/ y o owo dwoie ciebie vmiłowány Bogu Spotwyznawco / Zacny narodzie Ruský prosimy/ ábyś náP. Bogá Stworzyciełá twego pomniąc vstáwicznie/ pámiętał y ná Wiárę twoię świętą / y ná sławę twoię zacną: Panu Bogu twemu służ/ miłuiąc go że wszytkich sił duszę twoiey: á Wiáry strzeż pilniey niż zdrowia/ y niż żywotá twego. Tey ábowiem świętey Wiáry iesteś naśládowcą y miłośnikiem/

ktora

ktora w tobie známienitemi od Bogá cudámi práwdźiwa y práwosłáwna być oświadczona iest. Te to twoie wiáre przez wrzucone w ogień Euangelium zá Przodkow twoich á niezgorzále/ Pan Bog práwdźiwy y Duße zbáwienna być oświadczył. Te wiáre twoie tenże wßechmocny Bog y w olśnietym Wiel: Włodzimirzu / iák w drugim Pawle Apostole/ przez otworzenie oczu iego / y wzroku przywrocenie/ pod czás przyimowánia w świętey Cerkwi twoiey Krztu świętego/ niepokaláną y práwdźiwą być okázał. Te twoie/ Wiáre/ być wiáre P. Chrystusową/ przez Apostoły świętе przepowiadáną/ y nieskazitelne ciáłá y Mirotoczywe kości w świętych Monasterzách Kijowskich wyświadczáią. Może śie kto cudzym tákowym dobrem chlubić/ álbo y tym czego niema: á ty wßytko to v śiebie w domu maß. Kto vßymá o tym wßytkim wiádomość chce wźiąc / niech Kroniki wiáry godne czyta: á kto oczymá widźiec prágnie/ do Pieczur Kijowskich niech wstąpi: á tám wiernym sercem ná oko obaczy vwielbione° w Świętych swoich P. Bogá náßego.

Zon: lib. 3. in Imper. Baſ. Maced: Dług. lib. 2. in An. 990.

Krolá też Páná twego M. Pomázáńcá Bożego/ do ktorego Máiestatu żołczem nácie ociekłe sercá / y niepohámowáni wychełznionych páßczek iezyki vdáią śie/ zá niezyczliwego / zá niewiernego/ zá zdráyce / y zá nieprzyiaciełá/ według zwyczáiu twego vstáwiczne° y przyrodnego/ czći iáko Krolá: ßanuy iáko Pomázáńcá Bożego: boy śie iáko Páná: wierność záchoway iáko Obrońcy: poddáństwo oddáway iáko Przełożonemu: Páná Bogá proś iáko o Strożu pokoiu twego. A ná ßtawe zacnych Przodkow twoich pomniąc/ yta teráźnieyßa rząd chćiey okázáć / żeś iest potomek ich dźielnośći y uiernośći ku Pánom swoim.

Niech śie záwstydzą nieprzyiaćiele twoi/ niech fałßywe swoie

we swoie vstá zatámuią/ y potwarliwe słowá záś weźniech połykáią/ ktorzy cie bezecnie przed Pánem twoim Mśćiwym Krolem Je° M. pod ktorego prześwietny Máiestat/ty powolną swoie żyie / we wßelkiey wiernośći pokornośći y życzliwośći záwżdy skłániałeś/ skłániaß y skłániać chceß/ potwarzą traducuią.

Znáczne zá łáską Bożą y okazáłe/ w tey teráźnieyßey ßczęśliwey/ da Bog ná przećiw przyśiegłemu nieprzyiaćielowi Chrześćiáńskiey Bisurmianinowi expediciey, skrzydło być cie może/ w Poruczńikách/ w Rotmistrzach/ w Połkownikách: w Towárzystwie/ we wßytkich całych Rotách y Połkách: y w zupełnym woysku Záporozskim. Stáwiććiśie przeto należy iáko narodowi dobrey sławy/ całey wiernośći / vprzeymey życzliwośći / powolnego poddáństwá / we wßelkim pokoiu / wzgodzie / w miłośći/ w Boiazni Bożey/ y winnym posłußeństwie nawyżßey Zwierzchnośći/ y zwierzchnemu Regimentowi: á Bog wßechmogący niech ći błogosłáwi / niech cie prowádzi/ niechći pomága: nieprzyiaćielá tego Chrześćiáńskiego w hárdym kárku iego/ y we wßytkich iego łupieżem ná bytych Chrześćiáńskich włośćiách/ przez Spotrámienne tobie zacnych narodow Polskiego y Litewskiego/ y twoie śiły pod prześwietne nogi Krolá Páná náßego M. niech rzući y podśćiele: ktoremu rácz Pánie błogosłáwić z Syonu.

Epilog do Potwarcy.

ALE iuż pod skończenie tey przedśiewźietey niewinnośći náßey/ Pytálibyśmy nielitośćiwie nád námi surowieiącego Sprawcy tey złośći/ w iáki śie koniec z ták hrubą potwarzą ná vczćiwy Narod náß rzućił: w iáki vmyśł tą brzydką zmázą/ czyśte w sławie oblicze náße

 nátrzeć

nátrzeć vśiłuie? Rzecż záiśte niedoznána / áby co ná człowieká dobrego ćiężße być mogło / nád gwałt w ſumnieniu / á zmáze w vczćiwym. Jedno ábowiem z tych / doczeſnie żyć nie dopußcza: drugie / żywot wieczny wydziera: y by to rzecż można / wiele raz náćiężßa śmiercią vmrzec tákowy zezwoliłby ráczey / niż iednym z tych być lub z niewolonym / lub zmázánym. Co znáć ten tylko może / ktory w vczćiwym lepiey niż w zdrowiu / w ſumnieniu miley niż w żywocie lubnie y kocha ſie. Ták wiele Męczennikow narodziło ſumnienie dobre / że káżdy niemal w Roku dzień piećiatyśiący zá wiáre położonych Duß obſtruie. Vczćiwego poſtrogá / zdrowiu y ſámemu żywotowi z folgowáć cześtokroc nie poſtopiwßy / známienite po ſobie przykłády y w Pogáńſkich narodách y w ludu Bożym zoſtáwiłá. Mieczе / ognie / pity / beſtye / kołá / y tym podobne do mordow inſtrumenta rozmáite zá nic by śie zdáły / byle tylko Sumnienie czyſte / á vczćiwe niezmázáne było zoſtawáło. Nie rowno ábowiem dobremu milßa ieſt rzecż dobrze vmrzeć / niżeli źle żyć / lub źle ſtygnąc. Stąd Błog. Apoſtoł / Chwáłá / mowi / náßá tá ieſt / świádectwo ſumnienia náßego. y zás Lepiey mi ieſt dáleko vmrzec / niżliby krochwale moie miał wynißczyć. Coż tedy ná Sumnienie ćiężßego być może / nád owo / Ták wierz / iáko ia chce: á ná vczćiwe / nád porwarz co ßkáradßego?

2. Cor: cap. 1.
1. Cor: cap. 9.

Pytálibyſmy tedy tego potwarzo dyßącego / y śmiercią grożącego złośći Spráwcy / w iáki to koniec czyni? Jeśli pod prætextem Calumniey ſwe złe rozßerzyć / á náße dobre zátrumić: y iákoby w Rusi być nie miało Rusi vczynić. Możeć zamyſł táki w reku być iego / ále ſkutek przy woli Bożey. Jeśliż y Rus zoſtáwić w Rusi / y Ruſkie że wſchodu z przeyzrzenia Bo-

żego

żego záwitałe dobro wystáwić: przec táka złośćia? Lecz iuż to Rok dwudźiesty ßosty/ nic iednák ni Cerkwi Bożey dobrego/ ni Narodowi náßemu pożytecżnego/ nierzkoc Dußam ludzkim zbáwiennego.

Co zá pożytek nam Duchowny z nieporządnego tego wielce ßkodliwego przedsięwźięcia? Cerkwie Ruskie po máiętnośćiách PP. Rzymian ná Kośćioły: Vnitowie w Rzymiány: Nieyścá Oltarzowe po miástách/ ná kuchnie/ ná Kárczmy/ y ná Bisurmiańskie Meczyty: Nierząd sromotny w obrzędách Cerkiewnych: Duchowieństwo w hrubiańskiey prostocie: Szkoły zániedbáne: Jezyk Sławieński wzgárdzony/ Rusky násmiany: Ostrość Zakonnicza znieważona: Práwá Duchowne podeptáne: Wiárá ohárétyczona: Sumnienie zdumiáne: Miłość winißczona: Nienawiść gorę wynioślá: fałß pánuie: przyßłá do rządu potwarz: Zbywa niewinna krew do rozlania. Co to tákie zádźiwne dobro Duchowne? Vmie to záiśśe w spráwách wiekuistych Bożskich nierozmyślny postępek. Diu delibera, cito fac, rádźi ktoś: Nuiey ći/ co to skroili deliberowali/ niż rychło czynią. Deliberowali ledwie Rok [illegible] to dwudźiesty ßosty robią: á iednák ták oto wnetrznego z roboty ich dobra wiele.

Nuż do Incommod zewnetrznych: Stąd Seymiki w hałásách/ y zawieruchách: Sądy wßelkie w záwiklách y gomonách/ Seymy w zátrudnieniu: Pomázaniec Boży w molestowániu: Ludźie niewinni w Práwnych pociągách/ w Banicjách/ w pœnowaniu/ w Więźieniu/ w Mordách/ w Potwarzy. Stąd Cerkwi pieczętowánie/ nabożeństwá zábrona: Dziátek bez krztu/ doßłych bez zbáwiennej Ciáłá y Krwie Syná Bożego świętości z tego świátá ześcia: Stąd excessa nießłychá-

mocą łaski Bożey/ cierpliwie y wdzięcznie znosić gotowi
ieſteſmy to/ co nas dla prawdy ſwey świętey/ z obrzydłey
iego potwarzy/ Chryſtus Pan znosić godnemi być ze-
zwoli.

Baczyć mu należy/ y teráz nieyßym nieważnym/
bo nagłym/ poſtępkiem ſwym/ do iákiego zámięßánia
wßytko Oyczyznę przywiodł: po ktorey wßytkich kątách
zmyśloná przezeń potwarz rozsiána/ wßędzie Niebo z
Ziemią mięßá/ iákoby iuż nie było Bogá Zuzanninego/
Dawidowego/ Trzech Młodzieńcow/ Márdocheuſzo-
wego/ Danielowego/ y tym podobnych. W czym/ iák
y w ſámey od należnego iemu Páſterzá Apoſtaſiey/ (co
nas w oſobie iego niepotrzebnie obraża) zdarz mu
ſię święty Pánie wczeſne obacżenie ſię. Znałaby zátym ie-
go tákowym poſtępkiem Swiętá Cerkiew Wſchodnia/ á
w niey náßá Ruſka/ otchłań ták wielu wiekow/ ktora
Wſchodem y Záchodem dzieli/ iákiego nieprzyſtępu y
wági. Vexatio dat intellectum, mowi Prorok Boży.
Y ſam nie iákim teraz od nas/ z żalem nas ſámych/ we-
dług muſu na nas oboich praw náßych/ ále iákim ſię od
ſwoich [illegible] ſłyßány byłby: Qui intrat per oſtium, pa-
Ioā. 10 ſtor eſt ouium. & oues vocem eius audiunt. Syn Boży Pan
náß y Páſterz mowi.

Ale záż y to przyſłowna/ co przez ſwe vdáie/ iákoby prze-
świetny Krolá P. náße° M. Máieſtat kunam ſłußnie o-
brażáć miáło to/ że ſtárßy náß w Duchu Páſterz Pátry-
árchá/ mowiemy/ Konſtántino polſky/ pod okrutnym Oto-
mánczykiem ieſt w niewoli: nierozumiemy. Co ábowiem
nieobraża Bogá/ iák to Chrześćiáńſkiego Krolá ma obra-
żáć: Pod ſrogimi okrutnikámi Pogáńſkiemi przez cáłe
pierwße trzy ſtá lat wßytko Chrześćiáńſtwo było: nie-
obraziło to/ z cześći Chrześćiáńſkiey/ P. Bogá. Przez cá-

le drugie

ie drugie lat trzystá / w rychle potym / wßytká Zachodnia Cerkiew w srogiey okrutnych Gottow / Gelurow / y Longobardow niewoli iecżáłá / nie obrażáło y to do Chrześcian / pobożnych Cesárzow Chrześciánskich / w Konstántinopolu Máiestuiacych.

Oskárżony Syluerius Biskup Rzymsky o podeyzrzenie wydánia Miástá Rzymu Gottom / owy iednák łágodny od Justiniana Cesárzá wyrok odnosi: Jesli sie to pokaże że ten list Syluerius pisał / Stolice swey niech odpáda / á inßego ktorego Miástá Episkopem niech zostáie: Jesli sie niepokaże / przy swey stolicy Rzymskiey niech zostáwa.

Pátryárchowie Konstántinopolscy zaß kiedy so w niezyczliwości iákiey ku Pánstwam Krolá Je° M. P. náße° M. pobłákowáni / áby owßeki własney swey / spráwa y władzo Duchá S. im dáney y przysądzoney Diecesiey / wyrokiem Krolá Je° M. Páná náßego M. odsądzáni / y oddaláni być mieli: Nigdy zá łáskę Bożą. Záczym iásne oko / y wolny przyiazd do Państw Krolá Je° M. wßyscy Pátryárchowie náßi Wschodni máiąc / w Roku 1586. Byt w Koronie Polskiey y w Wielkim Xięstwie Lit: Joachim Pátriárchá Antiochensky: w Roku 1589. Byt Jeremiaß Pátriarchá Konstántinopolsky: w Roku 1596. Byt Pátriárchá dzisieyßy Alexándriysky Cyrillus: ná on czás teyże S. Apostolskiey stolice Exárchá: w Roku przeßłym 1620. byt Theophan Pátryárchá Jerozolimsky. Zá to to swoią cále vprzeymą ku Pánstwam rym zyczliwością / y z ßczyrego ku Je° K. M. Pánu náßemu Miłościwemu sercá / S. pámięci Pátriárchá Alexándriysky MELECIVS w listách swych / Synem w Duchu vmiłowánym Je° K. M. miánuie: Krol też Je° M. z Chrześciáńskiey swey ku nim

skłonności/ przewielebne° THEOPHANA Pátryárche Jerozolimskie°/ Oycem w Chrystusie Wielebnym názywáć raczy. Záß ták zle: nierzecże te° żadna Bogá miłuiąca duß. Wßyscy eztyrech Wschodnich świetych Apostolskich Stolic Pátriárchowie sa przyiaciele serdeczni Páństwom K. Je° M. Páná náßego M. y vstáwiczni Bogomodlcy: á wysłuchywa ich Pan Bog: sa bowiem Sługy iego/ y vczniowie iego w okowách. Nie sa Schismatiey/ Czá iákie ie márni ludźie márnie vdáią) mniey Hęretycy: ále sa Kátholicy/ świetey Kátholickiey Cerkwie Pásterze/ ktorzi dniem y nocą Błogosłáwią Krolewstwom Chrześciáńskim/ á osobliwie temu náßemu/ do ktore° wewßytkich swych od Okrutniká nápádłych imbiedách/ bespieczna vcieczká. Lepiey nierowno życzą wßelkiey ßczęśliwości temu Páństwu/ Oyczyznie náßey/ niż własney swey Oyczyznie pod Tyránem bieduiącey. Záwzdy milße im Woienne Succesy tego Páństwá nád ich własnym Tyránem/ ktoremu hołdnią/ niż kiedy ten Okrutnik zwyciężca odchodzi.

Z iákim serdecznym stękániem y tą rázą świety Pátriárchá Jerozolimsky P. Bogá o ßczęśliwe Succesy temu Páństwu prosił/ kiedy pod czás przybycia swego do Państw Krolá Je° M. Páná náßego M. Woysku Zaporozkiemu ná tego Okrutniká błogosłáwił: przed ktorym/ gdy w kilku tysiącách Hetman ná ten czás woyská Zaporozkiego Piotr Kunaßewicz Sáydaczny stánął/ á imieniem wßytkiego Woyská o absolutią, z wyznánego grzechu rozlánej krwie Chrześciáńskiey w Moskwie prosił/ odpowiedział Oycowsko z obláną łzámi twarzą: Cokolwiek w tey expediciey Moskiewskiey práwem poddáństwá zá roskazániem Krolá Páná swego czyniliście/ czynić to z powinności posłußeństwá musieliście: ktore-

go v

go vczynku wáßego ſłußnoſć y nieſłußnoſć nie bytá w wáßey władzy / ale w tey / ktoreyście ſą z woli Bożey pod rząd poddáni: záczym y wyſtępek ten ieśli ktory ieſt / mniey was obchodźi. Lecz w czymbyście kolwiek z rozíątrzone° (co wiec iákoby z nieiákie° nálogu w żołnierzu bywáć zwykło) á ná krew chćiwego ſercá nád roſkazánie y nád przyſłoyność w mordźie ludźi / y w beſtwieniu ſie nád biała płćią y dźiatkámi ſurowieli / y páſtwili ſie / wáße to ieſt właſne zie: Dla czego Páná Bogá / ktorego miłoſierdźie y naćiężße wßytkie grzechi przewyższa proßąc / żałuyćie / korzćie ſie przed nim / w łáſce iego iednák nie vnywayćie / y zbáwienia ſwego nie odczáiwayćie: á bron te / ktorą Oyczyznie ſwey z Przodkow ſwych wiernie (iákoſmy ſłyßeli) y potężnie ſłużycie / ná Biſurmiánina przyſiegłego Chrześćiáńſkiego nieprzyiaćielá obroććie: w czym ku ſkutecżney vſłudze Przezacnemu y Przenaiáſnieyßemu Krolowi P. wáßemu / Wßechmocna práwicá Boża niech was wſpomaga: y mey pokorności od Cudotwornego grobu Boże° błogoſłáwieńſtwo / y modlitwy wam niech pośpießáią: áby náße Pogańſką mocą z niewolone oczy / przeſwiecona iego przeſwietność / ná wielkiey wielkiego Konſtántyná Stolicy Máieſtuiącą widźieć godne ſie ſtáły. Ták / mowiemy / świeći Pátryárchowie Wſchodni zacney Koronie Polſkiey / Oyczyznie náßey ſą dobrze affecti.

Ale pytalibyſmy ná tym mieyſcu wierni Spotwyznawcy náßi / złośćią ociektego ku nam ſercá Apoſtatow náßych / Zá oddaleniem od nas Pátriárchy Konſtántynopolſkiego Duchowney władzy / y náßego ku niemu poſłußeńſtwá / coby nam w Práwách náßych y Swiebodách Conſtitucyami y Przywileymi od Jch M. Krolow Polſkich / y Wiel: X. Lit. y Ruſkich P P. náßych Mśći

nádánych / wirowanych y poprzysiężonych / zostáwáć widzieli: my nic zgoła zostawáć nie nayduiemy / ále wßytko o raz vpádáć widzimy. Gdzie ábowiem choć iedno práwo / choć iedna Constitucya / choć ieden Przywiley / ktoryby Narodowi Ruskiemu ná postußeństwo Zachodnie / y ku obronie w nas Kelligiey Rzymskiey służył: ni iedno: ále wßytkie służą ludźiom Kelligiey Grzeckiey / postußeństwá Wschodniego. Dla czego zá odmiana Kelligiey Grzeckiey / w Rzymską: á postußeństwá wschodniego / w zachodnie: nie tylko Duchownych praw y wolności / ále y Swieckich pozbyć musielibyśmy. Ktußnie: bo zá odmiana Kelligiey y postußeństwá / y práwá náße odmiánie podlec musiałyby. Zá czym praw y wolności náßych sámi Gwałtownikámi zostáć musielibyśmy / gdybyśmy Wschodniego postußeństwá odstąpili. Gdybyśmy to / co Krolowie Jch Mść PP. náßy M. pod przysięgą nám swoią stwierdzáią / sámi gwałcili / zostálibyśmy owßem ni przyczym: sámi bysmy sie zewßytkich wolności náßych wyzuli.

Bywáią nam vkázowáne nieiákie listy pátryárßę / pozwolenie do zgody y miłości z PP. Rzymiány / ále ná odmiáne Kelligiey Grzeckiey w Rzymską y postußeństwá Wschodniego w Zachodnie nigdy żaden list pokazány być niemoże. Wiáry náßey Wschodniey / y swego postußeństwá odstąpić / żaden pátryárchá nam Ruskiemu narodowi niepozwalał / y poki praw Synodálnych y náßych Swieckich y Duchownych będzie Postrożca / [iákoż z łáski Bożey iest wieczným /] pozwolić niemoże: Wiedząc / iż zgodá y miłość w tych dwu álbo trzech Narodách / y bezodmiány Kelligiey y Postußeństwá / przystoynie y poważnie doskonáłą záchować sie może. Ktorzy sámi / że sie nánich wiecey / niż im práwá ich Du-

chowne

chowne pozwalaią/ w nieiákimś powłuszeństwie wyciąga/ chylić śie w vraz wieczných Praw Cerkiewnych/ wzniewage Dostoieństwá/ ktore nosza/ y mimo powinność powáżności swey niezezwalaią: Ale żeby miłości Chrześciáńskiey Kátholickiey do wszytkich Kátholikow iáko Kátholici/ y świetey Kátholickiey Cerkwie Pásterze niemieli/ káżdy ktoby o nich ták rozumiał/ krzywde by im wielką/ zobrázą duże swey czynił.

Prośmy tedy Zacny Narodzie Rusky Páná swego Miłośćiwego/ Krolá Pomázáńcá Bożego/ áby wtych Pánowánia swego nád námi látách/ y wdálszych/ miłośćiwie á Oycowsko w nas znosić to raczył/ Co miłośćiwie y Oycowsko w pierwszych po szczesliwym ná te Pánstwá nástąpieniu swym/ przez lat ośm znosić zezwolił: y co Przodkowie Je° K. M. Krolowie Polscy PP. náśi Miłośćiwi/ narodowi nászemu Ruskiemu/ bez żadney swey obrázy/iuż to przez lát puttorástá y coś w niewoli bedącym krájom Wschodnim/ y Pátriársze Konstántinopolskiemu/ nietylko znosić łágodnie/ ále y przyobránych ná Metropolią Ruską Osobách/ Dworzány swe z przyczynnemi swemi ná poświecenie ich listámi do Konstántinopolá possyłáć ráczyli. On narodu náśe° Ruskiego w Pánstwách Je° K. M. Páná nászego M. iest Oycem/ ktory nas z wody odrodził y Duchá: Cnotliwemu Synowi zaś Oycá odbiegáć godzi sie: On iest y dobrodzieiem nászym/ktory nas w szelkim dobrem Duchownym nadárzył: Zaś ná vczćiwego człowieká należy/ dobrodzieiowi swemu zle zá dobre oddáwáć: Oboie to wyrodkowie czynić zwykli/ y niewdzięcznicy.

Stąd narod náś Rusky/ stárożytney Religiey titulem od wszytkich sect Chrześciáńskich/ y od Krolow Jch M. Pánow nászych Miłośćiwych/ w Práwách nam od

Ich M. nádánych zdobieni bywamy: że y namniey stopą vchwał Cerkiewnych y Wiáry Artykułow świętey Starożytności vstąpić/ grzech być sądzimy. Ten náß stárowieczny Kleynot y w pospolitey dziś rozmowie dzieli nas od Apostatow náßych. Co ábowiem inße° Religiey stárożytność iest/ tylko wiáry P. Chrystusowey od Apostołow przepowiedáney nieodmienność. Nád ktory nieoßácowány Narodu náßego Kleynot/ Co może być náświecie známienitße/ okazálße/ y zacnieyße?

Dáley pod ten tákowy czás y raz coby nam czynić należáło/ nienáyduiemy: tylko z dobr náßych wnetrznych/ ktoremi nas dobrotliwy Pan Bog zá podniesieniem Swiatyni nádárzyć raczył/ ze wßytkich duße náßey śił dzięki iemu y chwale codzienna y cogodzinna czynić/ á ieśli y niepozwierzchnym/ w sámym przynamniey wnetrznym pożądánym pokoiu z dobrá tego Duchowne° cießąc śie/ Krolá Je° M. Páná náßego Miłościwego wßyscy iednostaynie prosić winni zostáiemy/ áby nád biednym náßym od Apostatow náßych bez litości vtrapionym Narodem zmiłować śie/ y ták długiego niepokoiu náßego wnetrznego y zewnetrznego vlitować śie raczył: á podniesioney według praw náßych Cerkiewnych Swiatyni/ z władzy y Iurisdictiy Dostoieństwá iey/ cießyć śie iey dopuścił: procz sámey ábowiem tey nawyzßey naßey po P. Bogu zwierzchności/ ni do kogo inßego vdawáć śie wtym z płáczliwą prośbą naßą niezostáie nam. Prosimy od lat dwudziestu ßeścin/ y obietnice zá táska Boża od Je° K: M. w Roku 1607. vczynioną/ á przeßłym Seymem powtorzoną otrzymáliśmy: ktora áby do skutku ßczęśliwie przywiedźiona byłá/ prosić nam należy. Máią Apostatowie náßi wielu fauor, zá ktorym ták długo nas biedzą/ wßyt-

ke Rzeczp:

że Rzeczp: turbuią y molestuią: ále my mamy/ zá táſką Bożą/ ſpráwiedliwą. Widzi to ſam Pomázániec Boży: záczym y przywrocenie/ nieſpráwiedliwie z rąk náſzych przez Apoſtaty náſze wydártego dobrá náſze°/ obiecowáć nam raczy/ y ze wſzytkiemi ſtany Senatem y Rzeczpoſp: przywrocić to nam chce/ vpewnia nas. Nie zbywáło Pánſtwu temu Zacnemu ná świetey Spráwiedliwośći/ pewni ieſteſmy że y w tey náſzey iák ſłońce iáſney ſpráwie niezbędzie. To záś koniec ieſt S. Spráwiedliwośći/ áby śie káżdy z ſwey własnośći cieſzył. A że my ſwey własnośći dochodzimy/ wſzytek Koronny y Litewſki świát widzi: wſzytkie Seymy wálne/ y wſzelkie ſądy Głowne vznawáią: Krol Je° M. Pan náſz M: przywrocenie obiecuie: y my tego po Je° Kr: M. iák głową Krolewſkie°/ pewni. Zyliſmy my y Przodkowie náſzi w tych náſzych Práwách y Swiebodách/ zá Przodkow K. Je° M. przez lat kilká ſet/ vfamy że y zá ſwe° ſzczęśliwego nád námi Pánowánia Krol Je° M. Pan náſz Miłośćiwy/ iák y w pierwſzych ośmiu Pánowániach ſwego nád námi látách/ præiudicium wnich nam vczynić niedopuśći/ á to co ieſt náſze własne/ według Stárożytnych Praw náſzych/ przywrocić nam roſkaże. Coby śie wrychle ſtáć mogło płáczliwą Inſtancią po miłośierdziu Bożym/ miłośierdzie nád námi Krolá Je° M. Páná náſzego Miłośćiwe° vbiedzaymy. A Pan Bog/ w ktorym wſzytká vffność náſzá/ ktory iák rozdziały wod/ iák y ſerce Krolewſkie w reku ſwoich ma/ y gdźie chce tám ie ſkłánia/ ſpráwi to w ſercu Pomázáńcá ſwego/ że śie on y nam vtrapionym táſkáwą Oycowſką twarzą poſtáwi. Ktoremu áby Pan Bog dáć raczył wielolętne/ ſzczęśliwe/ bezboleſtne/ y we wſzem pomyślne nád námi pánowánie/ Nowopodniesiona Cerkwie náſzey

Niewin: ná Potwarz od Apost:

Swiatyni ze wßytkim Ruskim narodem/ prosi/ modli/ życzy/ y winßuie. Amen. w Wilnie Roku 1621. Kwietniá/ dniá 5.

Wmśćiam swym Miśćiwym y łáská-
wym Pánom wße° dobrá życzliwi/
Studzy y Bogomolcy.

Zakonnicy Monáſterzá Brátskiego Wileń-
skiego, Cerkwie Zeyśćia Swiętego Duchá.

BIBL. ZN.O

BIBL. Z.N.IM. OSSOLIN.SKICH 7